

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์พิชิตพล สุทธิสานนท์   ศึกษานิเทศก์ 8
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8
2. อาจารย์วีระ อุดสำห้   ศึกษานิเทศก์ 8
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8
3. อาจารย์วีโรจน์ มะกล้าทอง   ศึกษานิเทศก์ 8
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8

(1)

ภาคผนวก ข

ค่า t (t - test) ในการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือ

ตาราง 17 ค่า t (t-test) ในการทดสอบค่าอำนาจจำแนก - ของแบบประเมินความตระหนัก
เกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียน

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		ค่า t
	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s	
1	2.67	0.78	1.83	0.94	2.37*
2	2.33	0.78	1.50	0.80	2.59*
3	2.58	0.79	1.83	0.72	2.43*
4	3.00	0.00	1.92	0.90	4.17*
5	2.83	0.39	2.17	0.72	2.83*
6	3.00	0.00	2.67	0.49	2.35*
7	2.42	0.90	1.75	0.62	2.11*
8	3.00	0.00	2.58	0.67	2.16*
9	3.00	0.00	2.33	0.89	2.60*
10	2.75	0.45	2.17	0.58	2.76*
11	2.92	0.29	1.92	0.90	3.66*
12	2.58	0.67	1.92	0.79	2.23*
13	2.92	0.29	1.58	0.67	6.34*
14	2.83	0.39	2.08	0.79	2.94*
15	2.42	0.80	1.67	0.78	2.34*
16	2.92	0.29	1.83	0.94	3.83*
17	2.75	0.62	2.00	0.95	2.28*
18	2.83	0.58	2.25	0.62	2.38*
19	2.92	0.29	1.92	0.90	3.66*
20	3.00	0.00	2.25	0.75	3.45*
21	2.92	0.29	2.17	0.84	2.94*

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		ค่า t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
22	2.67	0.65	2.08	0.67	2.16*
23	3.00	0.00	2.33	0.78	2.97*
24	2.92	0.29	2.17	0.94	2.65*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....

แบบวัดความรู้เรื่องโรคเอดส์

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย / ลงได้ข้อความ “ถูก” หรือ
ใส่เครื่องหมาย X ได้ข้อความที่ “ผิด” ในช่วงขวามือ

อันดับ	ข้อความ	ถูก	ผิด
1	การจับต้องตัวผู้ติดเชื้อโรคเอดส์จะทำให้ติดเชื้อโรคเอดส์ได้		
2	การใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีการร่วมเพศ จะไม่ติดเชื้อโรคเอดส์		
3	โรคเอดส์ติดต่อทางการร่วมเพศ มากที่สุด		
4	โรคเอดส์ติดต่อจากแม่สู่ลูกได้ จากการรับเชื้อโรคขณะคลอด		
5	ผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ สามารถบริจาคเลือดให้ผู้อื่นได้		
6	ผู้ที่เสพยาบ้า อาจจะติดเชื้อโรคเอดส์		
7	คนที่เป็นไข้เรื้อรัง ผื่นขึ้นตามตัว แสดงว่าเป็นโรคเอดส์		
8	นักเรียนหญิงที่ยอมให้แฟนร่วมเพศ อาจจะติดเชื้อเอดส์ได้		
9	ครอบครัวที่แตกแยกอาจจะทำให้ลูกติดยาเสพติดและโรคเอดส์		
10	การรักษาโรคเอดส์ต้องใช้เงินมากและรักษาไม่หาย		
11	เมื่อนักเรียนอาศัยอยู่กับผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ ควรพยายามอยู่ห่างๆ		
12	ถุงยางอนามัยป้องกันโรคเอดส์ได้ 100 %		
13	คนที่ติดยาเสพติดชนิดฉีด มีโอกาสติดเชื้อโรคเอดส์		
14	วิธีป้องกันโรคเอดส์ที่ดีที่สุดคือ การฉีดวัคซีน		
15	หญิงโสเภณีเท่านั้นที่ติดเชื้อโรคเอดส์		
16	นักเรียนไม่มีโอกาสติดเชื้อโรคเอดส์		
17	โรคเอดส์ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทางเลือดและจากกอดจูบกัน		
18	การฉีดยาเสพติดเป็นการแพร่เชื้อเอดส์ทางผิวหนัง		
19	การนั่งเรียนใกล้กับเพื่อนที่ติดเชื้อโรคเอดส์ อาจจะติดเชื้อโรคเอดส์ได้		
20	“ ผู้ติดเชื้อเอดส์ ” เป็นพาหะของโรคเอดส์		

อันดับ	ข้อความ	ถูก	ผิด
21	การใช้ถุงยางอนามัยจะช่วยลดโอกาสติด โรคเอดส์		
22	ทุกคนทุกอาชีพมีโอกาสเป็น โรคเอดส์		
23	การเล่นและทำงานร่วมกับผู้ติดโรคเอดส์ เราอาจจะติดโรคได้		
24	ถ้าคบเพื่อนไม่ดี อาจจะทำให้เราติดโรคเอดส์		
25	ไถ่ยอมให้แฟน “ร่วมเพศ” เพียงคนเดียว “ไถ่จะไม่ติดเอดส์		
26	ทาบกและปลิง สามารถ นำเชื้อโรคเอดส์ได้		
27	โรคเอดส์คือโรคติดต่อที่ทำให้ภูมิคุ้มกันโรคในร่างกายลดลง		
28	ผู้ที่มีหน้าตาสวย ยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงว่า ไม่ติดโรคเอดส์		
29	นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้ติดโรคเอดส์ได้		
30	การใช้กรรไกรตัดเล็บร่วมกัน ไม่มีโอกาสติดโรคเอดส์		
31	คนที่ติด โรคเอดส์สามารถแพร่เชื้อให้ผู้อื่น ได้เสมอ		
32	คนที่ไม่มีอาการของโรคเอดส์อาจจะมีเชื้อ โรคเอดส์ในร่างกาย ก็ได้		
33	ผู้ชายที่ติดโรคเอดส์ สามารถแพร่เชื้อให้ผู้หญิง โดยการร่วมเพศกัน		
34	ผู้ชายที่มีการร่วมเพศกับผู้หญิงหลายคน อาจเป็นพาหะของโรคเอดส์		
35	หนุ่มสาวในหมู่บ้านอาจจะเป็น โรคเอดส์ ถ้าร่วมเพศกันโดยไม่ใส่ถุงยางอนามัย		
37	“การไปคุยกันนอกบ้าน ในเวลากลางคืน ”ของหนุ่มสาวในหมู่บ้านทำให้โรคเอดส์แพร่ระบาด		
38	การร่วมเพศโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยเพียงครั้งเดียวก็อาจติดโรคเอดส์ได้		
39	การดื่มน้ำแก้วเดียวกับเพื่อนที่ติด โรคเอดส์จะทำให้เราติดเชื้อเอดส์ได้		

ส่วนที่ 2 ความตระหนัก

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

อันดับ	รายการ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	หมายเหตุ
1	การป้องกันโรคเอดส์เป็นหน้าที่ของทุกคน					
2	เราเป็นนักเรียน ยังไม่ควรมีแฟนในวัยเรียน					
3	เราไม่ควรคบเพื่อนที่เสพยาเสพติด					
4	เราไม่ควรให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยเอดส์					
5	เราทุกคนมีความเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์					
6	ผู้ป่วยเอดส์เป็นคนที่ไม่มีค่าในสังคม					
7	คนที่เป็นโรคเอดส์สมควรตาย					
8	เราสามารถป้องกันตนเองจากโรคเอดส์ได้					
9	เราควรเลิกคบเพื่อนที่ตั้งใจเรียนและไม่เกเร					
10	เราควรหลีกเลี่ยงผู้ป่วยเอดส์ให้ไกล					
11	ถ้าเราทำตามเพื่อนทุกอย่าง อาจเกิดผลเสีย					
12	เราควรใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีการ "ร่วมเพศ"					
13	เราควรส่งผู้ป่วยเอดส์ไปอยู่สถานที่อื่น					
14	ชาย หญิง ร่วมเพศกัน อาจติดโรคเอดส์					
15	คนที่เชื่อคนง่าย มีโอกาสถูกล่อลวงไปในทางที่ผิด					
16	ถ้าไม่อยากเป็นโรคเอดส์ ก็ไม่ควรมี "การร่วมเพศ" ขณะอยู่ในวัยเรียน					
17	ปัญหาของเยาวชนในหมู่บ้านปัจจุบันคือ การเสพยาเสพติด					

อันดับ	รายการ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	หมายเหตุ
18	ชายหนุ่มที่มีการ "ร่วมเพศ" กับหญิงสาว หลายคน อาจเป็นคนที่แพร่โรคเอดส์					
22	เราควรพิจารณาค่าชนของเพื่อนให้ดีก่อน ตัดสินใจ					
23	เมื่อสมาชิกในครอบครัวติดโรคเอดส์ ควรแยกให้อยู่คนเดียว					
24	เราควรใส่ "ถุงยางอนามัย" ทุกครั้งที่ "ร่วมเพศกัน" เพื่อป้องกันโรคเอดส์					

ทักษะการตัดสินใจ

นักเรียนชาย

ยาใจเป็นคนสวยของหมู่บ้าน เก่งทราบดีว่าหมู่บ้าน ในหมู่บ้านหลายคนเคยมีเพศสัมพันธ์กับยาใจมาแล้ว ยาใจไปทำงานที่ในเมืองหลายปี และวันนี้ยาใจกลับมาบ้าน ก้องชวนเก่งไปหาประสบการณ์มีเพศสัมพันธ์กับยาใจ คืนนี้ เก่งอยากลอง แต่ก็กลัวติดโรคเอดส์ เก่งตัดสินใจไม่ได้ว่าจะไปดีหรือไม่ ถ้านักเรียนเป็น เก่ง จะตัดสินใจอย่างไร

นักเรียนหญิง

โต้งชวนนิตไปเที่ยวหน้าตกในวันเสาร์ นิตขอชวนเพื่อนผู้หญิงไปด้วย 2-3 คน โต้งบอกว่าไม่ต้องชวนใครเลยจะดีกว่า จะได้คุยกันสองคน นิตไม่แน่ใจว่าจะไปดีหรือไม่ ถ้านักเรียนเป็นนิตนักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร

- กำหนดทางเลือกเพื่อตัดสินใจ 2 ทาง คือ...../.....
- วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของทางเลือกทั้ง 2 ทาง

ผลดี	ผลเสีย
1.....	1..... ....
2.....	2..... ....

- ตัดสินใจที่จะ.....
- หาทางแก้ไขผลเสียที่เกิดขึ้นคือ .....

ทักษะการปฏิเสธ

ดอนเป็นนักเรียนชั้น ป.5 ครอบครัวของดอนฐานะยากจน วันหนึ่งพ่อกับแม่ทะเลาะกัน ด้วยสาเหตุที่แม่ไม่ยอมให้พ่อพาเมียใหม่เข้ามาอยู่ในบ้าน ดอนทนเห็นพ่อทุบตีแม่ไม่ได้ จึงเข้าไปขัดขวางไม่ให้พ่อทำร้ายแม่ พ่อไล่ดอนออกจากบ้าน ดอนจึงออกมานั่งร้องไห้อยู่คนเดียว เมื่อพี่แก่ง มาพบเข้า พี่แก่งชวนดอนไปดืมเหล้าเพื่อดับทุกข์ แต่ดอนไม่อยากไปดืมเหล้ากับพี่แก่ง

ถ้านักเรียนเป็นดอน นักเรียนจะไปดืมเหล้ากับพี่แก่งหรือไม่

ไป.....หรือ ไม่ไป.....

ถ้าตอบว่าไม่ไปนักเรียนจะปฏิเสธพี่แก่งอย่างไรตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอน	คำพูดที่จะใช้ปฏิเสธ
แสดงความรู้สึกรู้สึกของตนเอง	1..... .....
การบอกปฏิเสธ	2..... .....
การถามความเห็น	3..... .....
การปฏิเสธซ้ำ	4..... .....
การต่อเรื่อง	5..... .....
การผลัดผ่อน	6..... .....

ทักษะการแก้ไขปัญหา

โยและก้อยเรียนอยู่ชั้น ป.5 โรงเรียนแห่งหนึ่ง โยอายุ 15 ปี อยากเป็นตำรวจ ส่วนก้อยอายุ 14 ปี อยากเป็นพยาบาล ทั้งสองคนเป็นแฟนกันและสัญญากันว่าเมื่อโตขึ้นจะแต่งงานกัน โยและก้อย “ได้เสียกัน” เมื่อ 3 เดือนที่ผ่านมาและทุกครั้งของการคุยกันนอกบ้าน จะจบลงที่การมี “เพศสัมพันธ์กัน” วันหนึ่งคุณครูสอนว่าเยาวชนมีโอกาสเป็นโรคเอดส์ จากการมีเพศสัมพันธ์กัน โยและก้อยวิตกกังวลมาก

นักเรียนชาย ถ้านักเรียนเป็นโย จะแก้ปัญหานี้อย่างไร

นักเรียนหญิง ถ้านักเรียนเป็นก้อย จะแก้ปัญหานี้อย่างไร

ปัญหาของ.....คือ.....

1. กำหนดทางเลือกมี.....ทางเลือก

ได้แก่.....

2. วิเคราะห์ข้อดี - ข้อเสียของแต่ละทางเลือก

ทางเลือก	ข้อดี	ข้อเสีย
1.....	.....	.....
.....	.....	.....
2.....	.....	.....
.....	.....	.....
3.....	.....	.....
.....	.....	.....
4.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

3. ตัดสินใจเลือกทางเลือก ทางเลือกที่ .....ควรตัดสินใจคือ.....

4. หาวิธีแก้ข้อเสียของทางเลือก .....

.....

ภาคผนวก ง

ชุดกิจกรรมทักษะชีวิต

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมทักษะชีวิต
เพื่อการป้องกันโรคเอดส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หลักการ

ชุดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้ เป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนเกิดความรู้ มีความตระหนัก และมีทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ โดย

1. มีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ไว้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการกำหนดเนื้อหาไว้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีกำหนดวัตถุประสงค์และแนวคิดให้ชัดเจน มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแนวคิดที่วางไว้ มีรายละเอียด ตัวอย่างสื่อการเรียน การสอนและการประเมินผลไว้ด้วย
2. โครงสร้างและเนื้อหาของชุดกิจกรรมนี้มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัวเอง สามารถนำไปใช้ได้ กล่าวคือ ครูสามารถนำไปใช้ได้หลายลักษณะ เช่น อาจจัดกิจกรรมสอดแทรกไปในวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตสัปดาห์ละครั้ง หรืออาจสอนต่อเนื่องกันไปทุกวันจนครบกิจกรรมทั้ง 12 กิจกรรม
3. เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

วัตถุประสงค์

ชุดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้ เพื่อฝึกให้นักเรียนมีทักษะชีวิตเพื่อป้องกันตนเองจากโรคเอดส์มากยิ่งขึ้น

โครงสร้างของเนื้อหา

เนื้อหาของชุดกิจกรรมการสอนทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันโรคเอดส์สำหรับนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้ ประกอบไปด้วยกิจกรรมทั้งหมด 12 กิจกรรม คือ

1. เอดส์คืออะไร	2. ใครผู้มีสิทธิ์ติดเอดส์
3. มหันตภัยจากเอดส์	4. ขอเพียงกำลังใจ
5. ไม่คาดคิด	6. เพื่อนของฉัน
7. กระจกเงาของความเป็นชายและหญิง	8. สายเกินไป
9. ขจัดความโกรธ ลดอารมณ์	10. ตัดสินใจผิด คิดจนวันตาย
11. ไม่ตามใจเพื่อน	12. เราคือผู้พิชิตปัญหา

ชุดกิจกรรม

1. ลักษณะของชุดกิจกรรม ทั้ง 12 กิจกรรม ประกอบไปด้วย เพลง เกม ป้ายนิเทศ บทความ รูปภาพ บัตรงาน แผ่นพับ สถานการณ์เรื่องต่าง ๆ สถานการณ์จำลอง การสาธิต การแสดง บทบาทสมมุติ กรณีศึกษา แบบสอบถาม ในแต่ละกิจกรรมจะใช้กิจกรรมที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของเนื้อหาและเวลา

2. ส่วนประกอบของชุดกิจกรรม

2.1 ชื่อของกิจกรรม ประกอบด้วย หมายเลขกิจกรรม ชื่อของกิจกรรมและเนื้อหาของกิจกรรมนั้น

2.2 วัตถุประสงค์ เป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายหลักของกิจกรรมและลักษณะของการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้นโดยกล่าวให้เห็นภาพอย่างกว้าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ครู อาจารย์ หรือวิทยากรได้เห็นภาพของกิจกรรมอย่างคร่าว ๆ ซึ่งอาจจะจำเป็นสำหรับครูในกรณีที่ต้องการจะดูว่ากิจกรรมนั้นมีลักษณะตรงตามความประสงค์หรือไม่

2.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป บ่งบอกถึงจุดหมายปลายทางโดยทั่วไปของการสอนตามกิจกรรมนั้น

2.2.2 วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม บ่งบอกถึงความสามารถที่คาดว่าผู้เรียนจะทำได้หลังจากเรียนจบบทเรียนไปแล้ว

2.4 แนวคิด เป็นส่วนที่ระบุเนื้อหา หรือมโนทัศน์ของกิจกรรมนั้น เป็นการอธิบายให้ครูทราบว่าอะไรเป็นสาระสำคัญที่นักเรียนควรจะได้รับและเข้าใจจากการเรียนตามกิจกรรมนั้น

2.5 สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยให้ครูทราบว่าต้องเตรียมอะไรบ้าง

2.6 เวลาที่ใช้ เป็นส่วนที่ระบุจำนวนเวลาโดยประมาณว่ากิจกรรมนั้นควรจะใช้เวลาเพียงใด ครูอาจปรับเปลี่ยนเวลาได้ตามความเหมาะสม

2.7 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.7.1 **ขั้นนำ** เป็นขั้นของการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

2.7.2 **ขั้นกิจกรรม** เป็นขั้นตอนของการทำกิจกรรมโดยผู้เรียน โดยเน้นกระบวนการกลุ่มและใช้วิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม อันจะก่อให้เกิดประสบการณ์ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ตามเป้าหมาย

2.7.3 **ขั้นสรุป** เป็นขั้นของการประมวลความรู้ที่ได้จากขั้นกิจกรรมมาสรุปสาระสำคัญที่สามารถนำไปใช้ต่อไปในอนาคต

2.7.4 **ขั้นประเมินผล** เป็นขั้นของการวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน หลังจากที่ทำกิจกรรมเสร็จแล้ว โดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะเรียนด้วยชุดกิจกรรมการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนและให้ทำแบบทดสอบที่จัดไว้ในตอนท้ายกิจกรรม

2.8 ภาคผนวกในส่วนนี้จะประกอบไปด้วยตัวอย่างวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม และข้อมูลอื่น ๆ สำหรับครู รวมทั้งข้อเฉลยแบบทดสอบ

ข้อควรคำนึงในการใช้ชุดกิจกรรม

การใช้ชุดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันโรคเอดส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้ ควรคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรศึกษาคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมและกิจกรรมที่จะสอนให้เข้าใจก่อนที่จะทำการสอน
2. เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมที่ระบุไว้ในกิจกรรม สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม
3. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม จำเป็นต้องดำเนินไปตามลำดับขั้นตอนที่จัดไว้

กิจกรรมที่ 1

เอดส์คืออะไร

วัตถุประสงค์

กิจกรรมนี้มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ในเรื่องความหมายของโรคเอดส์ ความเป็นมาของโรคเอดส์ สาเหตุของโรคเอดส์ และการติดต่อของโรคเอดส์โดยการให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์จากเพลง แผ่นพับ ป้ายนิเทศ และเกม

วัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่อง โรคเอดส์

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของ โรคเอดส์ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถบอกความเป็นมาของ โรคเอดส์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถบอกสาเหตุของการติด โรคเอดส์ได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถบอกการติดต่อของ โรคเอดส์ได้ถูกต้อง

แนวคิด

โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อประเภทหนึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสที่ทำให้ภูมิคุ้มกันในร่างกายลดลง ไม่สามารถต่อต้านเชื้อโรคต่าง ๆ ได้ และในปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนป้องกันโรคและไม่มียารักษาให้หายขาด

เวลาที่ใช้ ประมาณ 2 ชั่วโมง

สื่อ	1. ฉลากสำหรับแบ่งกลุ่ม	2. เพลงเอดส์คืออะไร
	3. บัตรงาน	4. แผ่นพับ
	5. ป้ายนิเทศ	6. เกมลดความกลัวดูยางอนามัย
	7. แบบทดสอบ	8. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูสอนเพลง “เอดส์คืออะไร” ให้นักเรียนร้องตาม
2. ให้นักเรียน จับคู่ อภิปรายเกี่ยวกับความหมายของเนื้อเพลงที่ร้อง
3. ครูซักถามเกี่ยวกับความหมายของเพลง รวบรวมความเห็น/สรุป

ขั้นกิจกรรม

1. ครูบรรยายเนื้อหา “ผู้ติดเชื้อเอดส์/ผู้ป่วยเอดส์”
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6-7 คน โดยการจับฉลาก พร้อมทั้งเลือกประธานกลุ่ม เลขากลุ่มและตั้งชื่อกลุ่ม
3. แจกบัตรงาน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาและปฏิบัติตามบัตรงาน
4. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม
5. ให้นักเรียนเล่นเกมลดความกลัวดูยางอนามัย

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา ดังนี้
 ความหมายของโรคเอดส์
 ความเป็นมาของโรคเอดส์
 สาเหตุของการติดเชื้อโรคเอดส์
 การติดต่อของโรคเอดส์
  2. ให้นักเรียนร้องเพลง “เอดส์คืออะไร” อีกครั้งหนึ่ง
  3. มอบหมายให้กลุ่ม ช่วยกันจัดทำโปสเตอร์เกี่ยวกับโรคเอดส์ และนำผลงานไปติดบอร์ด
- การประเมินผล**

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมจากการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน การจัดทำโปสเตอร์ของกลุ่ม
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบแล้วเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย

แผนการสอน กิจกรรมที่ 1 เอดส์คืออะไร ?

	องค์ประกอบ PL /กลุ่ม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	เนื้อหา/สื่อ
(E1)	1. ประสบการณ์เดิม กลุ่มใหญ่ (10 นาที) กลุ่ม 2 คน (5 นาที)	ครูสอนเพลง เอดส์คืออะไร ตั้งคำถามให้อภิปรายเกี่ยวกับความหมาย ของเนื้อเพลงที่ร้อง	ใบชี้แจง - เพลงเอดส์คืออะไร
(R&D)	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- รวบรวมความคิดเห็น/สรุป	
	2. สะท้อนความคิด/ อภิปราย - กลุ่มเล็ก(6-7คน) (30 นาที)	- บรรยาย"ผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์" - มอบหมายให้ ศึกษา/อภิปราย ความหมายของ โรคเอดส์ ความเป็นมา สาเหตุของโรค การติดต่อ การป้องกันตนเอง - เกมลดความกลัวของนามัย ตัวแทนกลุ่มรายงาน	บัตรงาน เอกสารความรู้เบื้องต้น และการป้องกัน โรคเอดส์ - ถุงยางอนามัย ข่าวสาร
C	3. ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (30 นาที)	ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป	บัตรคำถาม วิทยุเทปเพลง
E 2/ A	4. ประยุกต์แนวคิด กลุ่มเล็ก (6-7 คน) (35 นาที)	มอบหมายงานให้ช่วยกันจัดทำโปสเตอร์ เกี่ยวกับโรคเอดส์ นำผลงาน ไปติดบอร์ด/จัดนิทรรศการ	

ภาคผนวก

1. เพลงเอดส์คืออะไร

เนื้อร้อง นายเจริญ ชมถื่น

ทำนอง เพลงลาวล่องน่าน (ป่าดงพงพี)

เอดส์คืออะไรทุกคนจำไว้ เป็นกลุ่มอาการ เกิดมีมานาน อย่าทำไม่รู้ไม่ชี้ ไวรัสเอดส์
นั้นซิหนา ทำลายเม็ดเลือดขาวซี เป็นแหล่งสร้างภูมิคุ้มกันโรคได้ดี กลับทำให้เผาผลาญชีวิและ
ภูมิคุ้มกันของเราลดลง (ซ้ำ 2 ครั้ง)

อยู่นานนานไป ร่างกายของเราจะอ่อนแอ เจ็บออกเอดแน่แท้ มันต้องตายปลดปลงซีพ
วาย การติดต่อโรคเอดส์นั้นหนา สามทางอย่าได้ไหลหลง ร่วมเพศมีเชื้อและเข็มฉีดยาโดยตรง
เกิดจากแม่ถ่ายทอดมันคง ถึงลูกในครรภ์ บอกให้ตรง ๆ (ซ้ำ 2 ครั้ง)

ที่มา : แผนการสอนเอดส์ศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กระทรวงศึกษาธิการ

2. บัตรงาน

บัตรงาน	
คำชี้แจง	- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาอภิปรายพร้อมทั้ง ตอบคำถามในหัวข้อต่อไปนี้ จากแผ่นพับและป้ายนิเทศ - ความหมายของโรคเอดส์ - ความเป็นมาของโรคเอดส์ - สาเหตุของโรคเอดส์ - การติดต่อของโรคเอดส์ - ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน

กิจกรรมที่ 2

ใครผู้มีสิทธิ์ติดเอดส์

วัตถุประสงค์

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ และเห็นว่าโรคเอดส์เป็นปัญหาที่ใกล้ตัว เป็นโรคที่สามารถเกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย และทุกอาชีพ ถ้าหากว่ายังมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงการแพร่ระบาดของโรค ปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ และเห็นว่าโรคเอดส์เป็นปัญหาที่ใกล้ตัว

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย และทุกอาชีพ สามารถที่จะติดโรคเอดส์ได้ ถ้าหากว่ายังมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์

แนวคิด

คนทุกคนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย และทุกอาชีพสามารถที่จะติดโรคเอดส์ได้ถ้าหากว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์หรือมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยง มีไข่มัจจุราษเฉพาะ “กลุ่มเสี่ยง” คือ คนที่รักร่วมเพศ ใช้ยาเสพติดชนิดฉีด หญิงบริการเท่านั้น ดังนั้นเอดส์จึงเป็นปัญหาที่ใกล้ตัวของทุกคนซึ่งทุกคนควรทำความเข้าใจศึกษาเรียนรู้และหาทางป้องกันตนเองและครอบครัวไม่ให้ติดเชื้อเอดส์

เวลาที่ใช้ ประมาณ 60 นาที

สื่อ

1. รูปภาพอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน
2. เกมความถดถู
3. ป้ายนิเทศแสดงข้อมูลผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์จำแนกตามอาชีพ
4. แบบทดสอบ
5. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

จ้่นนำ

1. ครูนำภาพอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนแต่ละอาชีพให้นักเรียนดู
2. ครูซักถามนักเรียนว่า ในชุมชนของนักเรียนประกอบอาชีพอะไรบ้าง
3. ครูซักถามนักเรียนว่าถ้านักเรียนเรียนจบแล้วนักเรียนจะประกอบอาชีพอะไรแล้วเขียน

คำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ

ขั้นกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น กลุ่ม กลุ่มละ 6-7 คน
2. ให้นักเรียนเล่นเกมความถดถู
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาป้ายนิเทศเกี่ยวกับข้อมูลผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์
ผู้ป่วยโรคเอดส์ประกอบอาชีพอะไรบ้าง
ผู้ป่วยโรคเอดส์ประกอบอาชีพใดมากที่สุด
ผู้ป่วยโรคเอดส์ประกอบอาชีพใด น้อยที่สุด
ประชาชนกลุ่มอาชีพใดที่ไม่ป่วยด้วยโรคเอดส์เลย
ผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์จากปัจจัยเสี่ยงอะไรบ้าง
ผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์จากปัจจัยเสี่ยงอะไรมากที่สุด
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป (ให้ได้ตามแนวคิดที่ว่า ทุกอาชีพมีโอกาสติดเชื้อเอดส์รวมทั้ง ตัวของนักเรียนเอง หากมีพฤติกรรมที่เสี่ยง ก็อาจจะติดเชื้อเอดส์ได้)
2. มอบหมายงานให้กลุ่มช่วยกันคิดคำขวัญ ของกลุ่ม นำผลงานไปติดบอร์ด

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะที่เรียนทำกิจกรรม จากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน จากคำขวัญของกลุ่ม
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ แล้วเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย

แผนการสอน กิจกรรมที่ 2 “ใครผู้มีสิทธิ์ติดเอดส์”

	องค์ประกอบ PL /กลุ่ม	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
C E1	1. ประสบการณ์เดิม - กลุ่มใหญ่ (15 นาที) กลุ่ม 2 คน (5 นาที)	ทบทวนความรู้เรื่องโรคเอดส์ - ตั้งคำถาม สมาชิกในชุมชนประกอบ อาชีพอะไรบ้าง	รูปภาพอาชีพต่าง ๆ
C R&D	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- ถ้านักเรียนเรียนจบแล้วจะ ประกอบอาชีพอะไร - รวบรวมความคิดเห็น/สรุป - ให้นักเรียนเล่นเกม ความถูกต้อง	ป้ายนิเทศ ข้อมูล ผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ จำแนกตามอาชีพ
C	2. สะท้อนความคิด/ อภิปราย - กลุ่มเล็ก (6-7 คน) (20 นาที)	- มอบหมายให้ อภิปราย ประเด็นตาม บัตรงานโดยศึกษาป้ายนิเทศ	- บัตรงาน นักเรียนวิเคราะห์ และประเมินความ เสี่ยงของกลุ่ม อาชีพต่าง ๆ ใน ชุมชน
C	3. ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (30 นาที)	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป	อธิบายได้ว่า เหตุใดแต่ละกลุ่ม อาชีพมีความเสี่ยง มากน้อยต่างกัน
E2/ A	4. ประยุกต์แนวคิด กลุ่มเล็ก (6-7คน) (35 นาที)	- มอบหมายงาน ให้ คิดคำขวัญเกี่ยวกับ โรคเอดส์ - นำผลงานไปติดบอร์ด	

ภาคผนวก

1. บัตรงาน กิจกรรมที่ 2 “ใครผู้มีสิทธิติดเอดส์”

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาป้ายนิเทศ ข้อมูลผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยโรคเอดส์
จำแนกตามอาชีพ แล้วส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น ตามหัวข้อต่อไปนี้

ผู้ป่วยโรคเอดส์ ประกอบอาชีพอะไรบ้าง

ผู้ป่วยโรคเอดส์ ประกอบอาชีพใดมากที่สุด

ผู้ป่วยโรคเอดส์ ประกอบอาชีพใต้น้อยที่สุด

ประชาชนกลุ่มอาชีพใด ที่ไม่ป่วยด้วย โรคเอดส์เลย

ผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์จากปัจจัยเสี่ยงอะไรบ้าง

ผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์จากปัจจัยเสี่ยงอะไรมากที่สุด

2. เกมดาวมฤตยู

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน
และสามารถอธิบายได้ว่าเหตุใดกลุ่มชนเหล่านั้นจึงมีความเสี่ยงมากน้อยต่างกัน

อุปกรณ์

1. กระดาษโปสเตอร์ 10 แผ่น

2. ปากกาเคมี 12 ด้าม

3. ไม้บรรทัด

วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น กลุ่ม กลุ่มละ 6-7 คน

2. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่าคนในชุมชนของนักเรียนมีกลุ่มใดบ้าง เช่น พ่อบ้าน แม่บ้าน

คนชรา เด็ก นักเรียน วัยรุ่นชาย วัยรุ่นหญิง พ่อค้า ฯลฯ

3. ให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงของกลุ่มต่าง ๆ เหล่านั้น ว่ากลุ่มใดเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีมากกว่ากัน เพราะเหตุใด โดยใช้สัญลักษณ์รูป “ดาว” แทนคะแนนความเสี่ยงของแต่ละกลุ่มโดยให้ “ดาว” 0 – 10 ดวง แทนการไม่มีความเสี่ยงเลย จนถึงความเสี่ยงสูงสุด

4. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

3. แบบทดสอบประจำกิจกรรมที่ 3 ใครผู้มีสิทธิ์ติดเอชไอวี

คำสั่ง

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และกาเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ผิด

- ..... 1. หญิงขายบริการทางเพศเท่านั้นที่สามารถติด โรคเอชไอวีได้
- ..... 2. ประชาชนทุกคน ทุกอาชีพ ทุกเพศ และทุกวัย มีโอกาสติด โรคเอชไอวี
- ..... 3. อาชีพรับจ้างทั่วไปติด โรคเอชไอวีมากที่สุด
- ..... 4. เด็ก ๆ จะไม่ติดเชื้อ โรคเอชไอวี
- ..... 5. นักเรียน มีโอกาสติดเชื้อ โรคเอชไอวีได้หากมี “การร่วมเพศ” ขณะอยู่ในวัยเรียนโดยไม่ใช้
    ถุงยางอนามัย
- ..... 6. ญาติพี่น้อง ของนักเรียน มีโอกาสติดเชื้อ โรคเอชไอวีถ้าฉีดเฮโรอีนเข้าเส้นเลือด
- ..... 7. ทารกแรกเกิด ที่คลอดจากมารดาติดเชื้อเอชไอวี อาจจะติดเชื้อเอชไอวีได้
- ..... 8. นักเรียนชาย หญิงที่เที่ยวกลางคืน อาจจะติดเชื้อเอชไอวีได้
- ..... 9. นักเรียนไม่มีโอกาสติด โรคเอชไอวี
- ..... 10. หากเราป้องกันตนเอง จะทำให้โอกาสติด โรคเอชไอวี ลดน้อยลง

เฉลยแบบทดสอบ ข้อ 1. X 2. / 3. / 4. X 5. /

6. / 7. / 8. / 9. X 10. /

กิจกรรมที่ 3

มหันตภัยจากเอดส์

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความความรู้เข้าใจในด้านผลกระทบของโรคเอดส์โดย ให้นักเรียนเกิดความรู้ด้านการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ และผลกระทบของโรคเอดส์ต่อทุก ๆ ด้าน ทั้งต่อสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม นอกจากนั้นยังส่งผลถึงเศรษฐกิจของประเทศ

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจผลกระทบของโรคเอดส์ทุกด้าน ทั้งต่อสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกผลกระทบของโรคเอดส์ที่มีต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศได้
2. นักเรียนสามารถบอกวิธีป้องกันตนเองไม่ให้ติด โรคเอดส์ได้ถูกต้อง

แนวคิด

โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อร้ายแรงเป็นอันตรายต่อชีวิต ผู้ที่เป็นโรคนี้อาจต้องเสียชีวิตก่อนเวลาอันควร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ครอบครัว ชุมชน สังคม และเศรษฐกิจของประเทศชาติเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงต้องสร้างจิตสำนึกในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์

เวลาที่ใช้ ประมาณ 60 นาที

สื่อ	1. เกม “มาตามนัด”	2. ป้ายนิเทศ
	3. หนังสือรู้ทันเอดส์	4. คู่มือการดูแลตนเอง
	5. รายงานสรุปสถานการณ์โรคเอดส์ในปัจจุบัน	6. แบบทดสอบ
	7. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ทบทวนความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์ โดยให้นักเรียนเล่นเกมมาตามนัด
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 2 คน อภิปรายในประเด็น “ในชุมชนมีผู้ป่วยเอดส์มากน้อยเพียงใด”
3. รวบรวมความคิดเห็นของนักเรียน/สรุป

ขั้นกิจกรรม

1. ครูนำเสนอรายงานสรุปสถานการณ์โรคเอดส์ในปัจจุบัน ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม 6-7 คน ร่วมกันวิเคราะห์และอภิปราย หัวข้อ
การแพร่ระบาดของโรคเอดส์เป็นอย่างไร
ผลกระทบของโรคเอดส์
นักเรียนคิดว่าใครมีโอกาสติดเชื้อเอดส์ได้บ้าง
นักเรียนคิดว่าตนเองจะมีโอกาสเป็นโรคเอดส์ได้ไหม เพราะเหตุใด
3. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป
2. มอบหมายให้กลุ่ม ช่วยกันคิดคำขวัญณรงค์โรคเอดส์ของกลุ่ม/นำผลงานไปติดบอร์ด

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะทำกิจกรรม จากการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จาก คำขวัญของแต่ละกลุ่ม
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ แล้วเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย

แผนการสอน กิจกรรมที่ 3 “มหันตภัยจากเอดส์”

	องค์ประกอบ PL /กลุ่ม	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
E1	1. ประสบการณ์เดิม กลุ่มใหญ่ (10 นาที) กลุ่ม 2 คน (5 นาที)	- ทบทวนความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์ โดยให้เล่นเกม ตั้งคำถามให้อภิปราย ในชุมชนมีผู้ป่วย เอดส์มากน้อยเพียงใด	เกมมาตามนัด บัตรคำ บัตรข้อความ
C	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- รวบรวมความคิดเห็น/อภิปราย /สรุป - ครุณาเสนอรายงาน/สรุปสถานการณ์ โรคเอดส์ในปัจจุบัน ค่าใช้จ่ายในด้าน การรักษาพยาบาล	
R&D	2. สะท้อนความคิด/ อภิปราย - กลุ่มเล็ก (6-7คน) (20 นาที)	- มอบหมายให้อภิปราย ประเด็น การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ การประเมินความเสี่ยงของตนเอง การป้องกันตนเอง	- สรุปสถานการณ์เอดส์ บัตรงาน หนังสือรู้ทันเอดส์ คู่มือการดูแลตัวเอง
C	3. ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (30 นาที)	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป	
E2/ A	4. ประยุกต์แนวคิด กลุ่มเล็ก (6-7คน) (35 นาที)	มอบหมายงานให้ ร่วมกันจัดป้าย นิเทศเกี่ยวกับโรคเอดส์ นำผลงานไปติดบอร์ด	

ภาคผนวก
เกม มาตามนัด

จุดประสงค์

1. เพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจในเรื่องโรคเอดส์
2. เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน
3. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเข้าใจอยากเรียน

สื่อและอุปกรณ์

1. บัตรคำ ดังต่อไปนี้
  - เอดส์   - อาการที่น่าสงสัย   - การติดต่อ   - การป้องกัน
2. บัตรข้อความ ดังต่อไปนี้
  - การร่วมเพศกับคนที่มีเชื้อเอดส์
  - เป็นผื่นคันที่ผิวหนัง อักเสบ
  - จากมารดาสู่ทารกในครรภ์
  - การใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกัน
  - ไม่เที่ยวกลางคืน
  - หลีกเลี่ยงการสัมผัสเลือดของผู้อื่น
  - ไม่ใช่ของมีคมร่วมกับผู้อื่น
  - ตรวจเลือดก่อนแต่งงาน
  - ต่อม้ำเหลืองโต
  - เป็นไข้เรื้อรังโดยไม่ทราบสาเหตุ
  - น้ำหนักลดอย่างรวดเร็ว
  - เป็นฝ้าขาวในปากในคอเรื้อรัง
  - เป็นเริมบ่อย เป็น ๆ หาย ๆ
  - ท้องเสียเรื้อรัง ฯลฯ
  - ไม่เสพสารเสพติด
  - ไม่มี “การร่วมเพศ” ขณะอยู่ในวัยเรียน
  - รักเดียวใจเดียว
  - มะเร็งผิวหนัง
  - อ่อนเพลีย
  - งูสวัด
  - เป็นผื่นคัน ตามตัว
  - ไม่ใช่เข็มฉีดยาร่วมกับผู้อื่น
  - หากสัมผัสเลือดหรือน้ำเหลืองของใคร ควรล้างบริเวณนั้นด้วยน้ำและสบู่ทันที
  - ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มี “การร่วมเพศ”

การเตรียมตัวของครู

1. ตีบัตรคำว่า เอคส์ อาการที่น่าสงสัย การติดต่อ การป้องกัน ไว้นบนกระดานโดยเว้นระยะ แยกจากกัน เพื่อจะได้ติตข้อความของแต่ละกลุ่ม
2. คละบัตรข้อความให้ปนกันและวางคว่าหน้าเรียงไว้ในกองที่โต๊ะหน้าชั้น

วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม
2. คัดเลือกตัวแทนนักเรียน กลุ่มละ 12 คน ออกมาจับคู่กันจนหมดทั้ง 2 กลุ่ม
3. ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มคู่แรกฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหยิบบัตรข้อความที่กองไว้อ่านข้อความ ดัง ๆ แล้วถามว่าข้อความนั้นอยู่ในกลุ่มใด อีกฝ่ายหนึ่งพิจารณาข้อความนั้นว่าเป็นอาการที่ น่าสงสัย การป้องกันหรือการติดต่อ แล้วนำบัตรนั้นไปติดตามกลุ่มให้ถูกต้อง ตัวแทนกลุ่มคู่ถัดไปออกมาสลับ ข้างกัน ถาม-ตอบ จนหมดข้อความ แล้วนำบัตรข้อความ ไปติดบนกระดาน เรียงตามลำดับต่อจาก คู่ที่แล้ว

วิธีการให้คะแนน

1. ฝ่ายที่ตอบถูก ได้ 1 คะแนน ส่วนฝ่ายที่ ตอบผิดจะได้ 0 คะแนน สำหรับข้อความนั้น (คะแนน เต็ม คือ 12 คะแนน)
2. เวลาในการตอบไม่ควรเกิน 5 วินาทีต่อ 1 ข้อ

2. บัตรงาน

คำสั่ง

ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาข้อมูล จากเอกสาร และ ป้ายนิเทศ แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม ออกมารายงานหน้าชั้น ในหัวข้อ ต่อไปนี้

การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ เป็นอย่างไร

ผลกระทบของโรคเอดส์มีอะไรบ้าง

นักเรียนคิดว่าตนเองจะมีโอกาสเป็น โรคเอดส์ได้ไหม เพราะเหตุใด

แบบทดสอบกิจกรรมที่ 3

มหันตภัยจากเอดส์

คำสั่ง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ถูก และใส่เครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ผิด

- ..... 1. ผู้ติดเชื้อเอดส์ มักจะเสียชีวิตเนื่องจาก โรคแทรกซ้อนที่เกิดหลังจากที่ภูมิคุ้มกันต้านทาน
โรคนในร่างกายลดลง
- ..... 2. ปัจจุบันนี้ ยัง ไม่มียารักษาโรคเอดส์ให้หายขาด
- ..... 3. ผู้ป่วยโรคเอดส์ส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน ขณะที่ป่วยไม่สามารถทำงานได้
ทำให้ไม่มีรายได้ มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัว ชุมชน และประเทศไทย
- ..... 4. เมื่อสมาชิกในครอบครัวป่วยด้วยโรคเอดส์ ครอบครัวต้องเสียเงินทองมากมายในการ
รักษาพยาบาล
- ..... 5. เด็กที่ติดเชื้อเอดส์จากมารดา มักจะเป็นเด็กกำพร้าเนื่องจาก บิดา มารดา เสียชีวิต
ทำให้เป็นภาระของสังคม
- ..... 6. การใช้ถุงยางอนามัยสามารถป้องกันโรคเอดส์ได้ 100 %
- ..... 7. การใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีการร่วมเพศ จะไม่ติดโรคเอดส์
- ..... 8. การใช้ถุงยางอนามัย จะช่วยลดโอกาสติดโรคเอดส์
- ..... 9. การป้องกันโรคเอดส์สามารถทำได้โดยการฉีดวัคซีนป้องกันโรค
- ..... 10. โรคเอดส์ไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนเพราะเป็นเรื่องของ ตัวใคร ตัวมัน

เฉลยแบบทดสอบ

- ข้อ   1. / 2. / 3. / 4. / 5. /
6. X 7. X 8. / 9. X 10. X

กิจกรรมที่ 4 ขอเพียงกำลังใจ

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความให้นักเรียนเกิดตระหนักถึงการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี โดยให้นักเรียนเห็นว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีต้องการกำลังใจ และความเห็นอกเห็นใจจากทุกคน นักเรียนควรจะให้ความเห็นอกเห็นใจ และไม่รังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวี

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจ เห็นใจ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและครอบครัว การอยู่ร่วมกันในสังคม รวมทั้งสามารถที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนบอกแนวทางการปฏิบัติเมื่อพบผู้ป่วยในชุมชน ได้ถูกต้อง และมีความรู้สึกเห็นใจผู้ติดเชื้อเอชไอวี

แนวคิด

การแสดงความไม่รังเกียจต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีและครอบครัวจะเป็นกำลังใจสำหรับชีวิตของผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอชไอวี และครอบครัวต่อไป

เวลาที่ใช้ ประมาณ 60 นาที

สื่อ

1. สถานการณ์เรื่อง “พ่อของผม”
2. บัตรงาน
3. แบบทดสอบ
4. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูสนทนาเรื่องสถานการณ์ โรคเอดส์ในชุมชน
2. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์เรื่องพ่อของผม เพื่อกระตุ้นความรู้สึกของนักเรียน
3. ให้นักเรียนเปิดเผยความรู้สึกของตนเอง โดยจับคู่ ตอบคำถามในบัตรงานที่ 1
4. สุ่มถามความรู้สึก ประมาณ 4-5 คู่ โดยไม่ต้องสรุป

ขั้นกิจกรรม

1. มอบหมายงานให้กลุ่มสะท้อนความคิดอภิปราย ตามบัตรงานที่ 2 และบัตรงานที่ 3
ในประเด็น ความแตกต่างของการแสดงออกของสมาชิกครอบครัว และผลกระทบของการแสดงออก
นั้นต่อคนที่เป็นพ่อ
2. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป
2. มอบหมายงานให้นักเรียนแสดงความรู้สึกต่อเพื่อน โดยกำหนดสถานการณ์ถ้าคนที่เล่า
เรื่องเป็นเพื่อนของนักเรียน จะเขียนการ์ดแสดงความรู้สึกอย่างไร
3. นำผลงานไปติดบอร์ด

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะทำกิจกรรม
2. จากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ แล้วเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย
4. จากความรู้สึกของนักเรียนที่เขียนลงในการ์ด

แผนการสอน กิจกรรมที่ 4 “ขอเพียงกำลังใจ”

	องค์ประกอบ PL /กลุ่ม	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
E1	1. สร้างความรู้สึกร่วม กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	นำเข้าสู่บทเรียน โดยครูสนทนาเรื่องสถานการณ์โรคเอดส์ในชุมชน สร้างความรู้สึกร่วมโดยให้นักเรียนอ่านเรื่อง “พ่อของผม” ให้นักเรียนเปิดเผยตนเองโดยตอบคำถาม “ถ้าผู้เล่าเรื่องนี้ อยู่ห้องเดียวกับนักเรียน นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไรและจะปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างไร”	สถานการณ์เรื่อง พ่อของผม
C R&D	กลุ่มใหญ่(5 นาที) 2. จัดระบบความคิดสะท้อนความคิด/อภิปราย กลุ่ม 6-7 คน	สุ่มถามความรู้สึก 4-5 คู่ โดยไม่ต้องสรุป - มอบหมายงานให้กลุ่มอภิปราย 1. ทำไมช่วงแรกกับช่วงหลังสมาชิกในครอบครัวจึงแสดงออกต่างกันและมีผลต่อคนเป็นพ่ออย่างไร 2. ถ้านักเรียนเป็นผู้ติดเชื้อเอดส์นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร หากสมาชิกในครอบครัวและเพื่อน ๆ แสดงความรังเกียจ	บัตรงาน 1
C E2/ A	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที) ประยุกต์แนวคิดงานเดี่ยว	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน - ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป - มอบหมายงานให้นักเรียน เขียนการ์ดถึงเพื่อน - นำผลงานไปติดบอร์ด	บัตรงาน 2

ภาคผนวก

1. สถานการณ์เรื่องพ่อของผม

ผมไม่เคยคิดว่า...พ่อแม่ผมจะติดเชื่อเอดส์ได้ ในเมื่อพ่อของผมเป็นคนแข็งแรง สมบูรณ์ ครอบครัวของเราปลูกกระท่อมล่าปลี ข้าวโพด เครอท ฟักทอง พ่อผม และพี่ชายจะนำผลผลิตไปขายในเมืองเชียงใหม่ เมื่อ 3 เดือนที่ผ่านมา พ่อผมเป็นไข้ ไอ และท้องเสียบ่อยๆ ผมวิ่งไปซื้อยาจากร้านขายของชำในหมู่บ้านมาให้พ่อกิน อาการของพ่อก็ยังไม่ดีขึ้น พ่อจึงไปหาหมอที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง หมอนัดพ่อผมไปฟังผลการตรวจเลือด วันที่พ่อไปฟังผลพ่อกลับมาที่บ้านพ่อก็เงียบขรึมลงอย่างเห็น ได้ชัด ชอบนั่งเหม่อลอย บางครั้งผมเห็นพ่อแอบไปนั่งเอามือกุมศีรษะอยู่คนเดียว

วันหนึ่งแม่ผมบอกว่าพ่อติดเชื่อเอดส์ ให้ผมระวังอย่าคลุกคลีกับพ่อ แม่แยกสำรับให้พ่อรับประทานต่างหาก แม่กลัวพวกเราติดเอดส์จากพ่อและผมก็รู้อีกว่าคนเป็นเอดส์จะต้องตาย ดังนั้นพ่อผมก็คงต้องตาย แต่ผมทำถูกแล้วหรือที่ต้องแสดงความรังเกียจพ่อของตัวเองอย่างนี้ ผมสงสารพ่อมากผมจึงเลิกรังเกียจพ่อ ผมทานข้าวกับพ่อ พูดคุยกับพ่อเหมือนที่เคยทำมา ผมไม่กลัวติดเอดส์จากพ่ออีกแล้ว ดูพ่อมีความสุขขึ้นบ้างที่ลูก ๆ ไม่รังเกียจ ประกอบกับวันหนึ่งคุณหมอส่งจด ได้มาเยี่ยมและบอกกับครอบครัวของผมให้เข้าใจว่าการใช้ชีวิตร่วมกัน เช่น รับประทานอาหารหรือใช้ห้องน้ำด้วยกัน การสัมผัสกัน ไม่ทำให้ติดเชื่อเอดส์ได้เพราะเชื่อเอดส์จะติดต่อได้ทางเลือด ทาง “การร่วมเพศ” และจากแม่สู่ลูกเท่านั้น

ตั้งแต่นั้นมาพวกเราปฏิบัติกับพ่อเหมือนปกติ คอยพูดคุยให้กำลังใจพ่อ แต่สิ่งที่ผมห่วงใจในขณะนี้ก็คือ ผมไม่มั่นใจว่าพวกเพื่อน ๆ ในโรงเรียนและคนในชุมชนทราบเรื่องของพ่อของผมเขาจะรู้สึกอย่างไร และเขาจะปฏิบัติต่อพ่อซึ่งติดเชื่อเอดส์และปฏิบัติต่อผมซึ่งเป็นลูกของคนติดเชื่อเอดส์เช่นไร

2. บัตรงาน

บัตรงาน 1

คำชี้แจง

ให้นักเรียนร่วมกันคิด วิเคราะห์ อภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

ถ้าผู้เล่าเรื่องนี้ เรียนอยู่ในห้องเดียวกับนักเรียน

นักเรียนจะมีความรู้สึกต่อเขาอย่างไร

นักเรียนจะปฏิบัติต่อเพื่อนคนนั้นอย่างไร

บัตรงาน 2

คำชี้แจง

ให้นักเรียนร่วมกันคิด วิเคราะห์ อภิปราย ในหัวข้อต่อไปนี้แล้ว ส่งตัวแทนกลุ่ม
นำเสนอ หน้าชั้น

- ทำไมช่วงแรก กับช่วงหลัง สมาชิกในครอบครัวจึงแสดงออกต่างกัน การแสดงออก
ของสมาชิกในครอบครัว มีผลต่อคนเป็นพ่ออย่างไร
- ถ้านักเรียนเป็นผู้ติดเชื้อเอดส์ นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร หากสมาชิกในครอบครัว
และเพื่อน ๆ แสดงความรังเกียจ

แบบทดสอบกิจกรรมที่ 4
ขอเพียงกำลังใจ

คำสั่ง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

อันดับ	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1	ผู้ติดเชื้อเอชไอวีไม่ควรอยู่ร่วมกับสมาชิกในครอบครัว			
2	เราไม่ควรเข้าใกล้ผู้ติดเชื้อเอชไอวี เพราะอาจจะติดโรคได้			
3	ถ้าสมาชิกในครอบครัวติดเชื้อเอชไอวี ควรแยกให้อยู่คนเดียว			
4	สังคมควรให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยเอชไอวี			
5	ผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอชไอวีเป็นคนที่สังคมควรเห็นใจ			
6	ผู้ป่วยเอชไอวีเป็นคนที่ไม่มีค่าในสังคม			
7	เราสามารถอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้			
8	ประเทศไทยควรจัดสถานที่อาศัยสำหรับผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอชไอวีโดยเฉพาะ			
9	ผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอชไอวี ควรได้รับความเห็นใจและกำลังใจจากสมาชิกในหมู่บ้าน			
10	ผู้ติดเชื้อเอชไอวีเป็นบุคคลที่เราควรหลีกเลี่ยง ไม่คบหาสมาคมด้วย			

กิจกรรมที่ 5 ไม่คาดคิด

วัตถุประสงค์

กิจกรรมนี้มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความตระหนักว่าเอดส์เป็นเรื่องใกล้ตัว ซึ่งจะมีเหตุการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ รอบตัวเราที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์และการติดเอดส์โดยไม่คาดคิด

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนักว่าอาจเกิดเหตุการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตประจำวันที่สามารถนำไปสู่การติดเชื้อเอดส์ได้โดยไม่คาดคิด

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถประเมินเหตุการณ์ที่เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ได้
2. นักเรียนเกิดความตระหนักว่าโรคเอดส์เป็นเรื่องใกล้ตัว

แนวคิด

ในการดำรงชีวิตประจำวันของคนเรา จะมีเหตุการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ รอบตัวเราที่สามารถนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์และการติดเอดส์ได้โดยไม่คาดคิด

เวลาที่ใช้ ประมาณ 2 ชั่วโมง

สื่อ

1. กรณีศึกษาเรื่อง “พื้นที่ไม่เป็นจริงของดารา”
2. แบบทดสอบ
3. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูสนทนาถึง ปัญหาพฤติกรรมของเยาวชน
2. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ เรื่อง “ฝันที่ไม่เป็นจริงของดารา” เพื่อกระตุ้นความรู้สึกรักของนักเรียน
3. ให้นักเรียนเปิดเผยความรู้สึกของตนเองโดยจับคู่ตอบคำถาม “เมื่อได้อ่านเรื่อง ฝันที่ไม่เป็นจริงของดาราแล้ว รู้สึกอย่างไร?” สุ่มถามความรู้สึก ประมาณ 4-5 คู่ โดยไม่ต้องสรุป

ขั้นกิจกรรม

มอบหมายงานให้กลุ่ม อภิปราย สะท้อนความคิด ตามใบงานที่ 1 ในประเด็น
ให้ตัวแทนกลุ่ม นำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป หาเหตุการณ์ที่เสี่ยงที่สุด 3 ตัวอย่าง ตามข้อสรุปของชั้นเรียน ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์และการติดโรคเอดส์โดยไม่คาดคิดมาก่อนและเน้นว่าโรคเอดส์เป็นเรื่องใกล้ตัว
2. ให้นักเรียนเขียนคำขวัญหรือข้อความที่มุ่งลดพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์และการติดโรคเอดส์
3. นำผลงานไปติดบอร์ด

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะทำกิจกรรมกลุ่ม
2. จากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
3. จากคำขวัญหรือข้อความที่นักเรียนเขียนลงในการ์ด
4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ แล้วเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย

แผนการสอน กิจกรรมที่ 5 “ไม่คาดคิด”

	องค์ประกอบ PL /กลุ่ม	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
E1	1. สร้างความรู้สึก กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	นำเข้าสู่บทเรียน โดยครูสนทนาปัญหา พฤติกรรมของเยาวชน สร้างความรู้สึก โดยให้นักเรียนอ่านเรื่อง “ฝันที่ไม่เป็นจริงของคารา” ให้นักเรียนเปิดเผยตนเองโดยตอบคำถาม “เมื่อได้อ่านเรื่อง ฝันที่ไม่เป็นจริงของ คาราแล้ว รู้สึกอย่างไร” สุ่มถามความรู้สึก 4-5 คู่ โดยไม่ต้องสรุป	สถานการณ์เรื่องฝัน ที่ไม่เป็นจริงของ คารา
C	กลุ่มใหญ่ (25 นาที) 2. จัดระบบความคิด สะท้อนความคิด/ อภิปราย กลุ่ม 6-7 คน	- มอบหมายงานให้กลุ่มอภิปราย 1. ทำไมคาราจึงติด โรคเฮดส์ 2. เหตุการณ์ที่อาจนำไปสู่การมี เพศสัมพันธ์และติด โรคเฮดส์ โดยไม่ คาดคิด	ใบงาน
R&D	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน - ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป	สรุปหาเหตุการณ์ที่ เสี่ยงที่สุดของ ชั้นเรียน อย่างน้อย
E2/ A	ประยุกต์แนวคิด งานเดี่ยว	- มอบหมายงานให้นักเรียน เขียนคำขวัญ หรือข้อความ ที่มุ่งลดพฤติกรรมเสี่ยง - นำผลงานไปติดบอร์ด	3 ตัวอย่าง

ภาคผนวก

1. สถานการณ์ เรื่อง “ฝันที่ไม่เป็นจริงของดารา”

ดาราเป็นเด็กช่างฝัน ตั้งแต่เด็ก ดาราฝันว่าเมื่อโตขึ้นจะเรียนชั้นสูง ๆ จะได้มีงานดี ๆ ทำ และมีเงินมาก ๆ ดาราจะเอาเงินให้พ่อแม่ พ่อและแม่จะได้สุขสบายเสียที หลังจากนั้น ดาราก็จะแต่งงานกับคนที่ดารารักและจะมีลูกด้วยกันอย่างมีความสุข แต่ความฝันของดาราก็ต้องพังทลายลง เมื่อดาราเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ไม่ได้เรียนต่อ เนื่องจากฐานะทางบ้านยากจนลง พี่ชาย ดิศยาเสพติด พี่ผลที่ปลูกไร่ขาย ราคาตกต่ำ ทางบ้านไม่มีเงินส่งเสียให้ดาราเรียนต่อได้ ดาราต้องออกไปช่วยพ่อแม่ ปลูกไร่ข้าวโพด กระหล่ำปลี แครอท ความฝันของดาราเริ่มเรื่องรองขึ้นเมื่อ พี่อาเซียพี่สาวที่อยู่ข้างบ้านไปทำงานที่ในเมือง กลับมาบ้าน พี่อาเซียแต่งตัวสวย มีเงินทองมากมายมาให้พ่อแม่ ดาราดีใจที่สุดที่พี่อาเซียซื้อเสื้อยืดสีแดงมาฝาก พี่อาเซียชวนดาราไปหางานทำในร้านอาหารในเมือง บอกว่าเป็นงานสบาย มีที่อยู่ให้ รายได้ดี นอกจากจะได้เงินเดือนประจำแล้ว ยังได้เงินค่าทิปจากแขกที่ให้ เป็นพิเศษอีกด้วย ดาราสนใจมาก จึงขออนุญาต พ่อแม่ไปทำงาน ในตอนแรก พ่อแม่ไม่อนุญาตเพราะที่บ้าน ดาราเป็นแรงงานสำคัญของครอบครัว ดาราอ้อนวอนพ่อแม่อยู่นานจนกว่าจะยอมใจอ่อนให้ดาราไปหางานทำพร้อม ๆ กับเพื่อน ๆ อีก 3 คน เมื่อดาราเข้ามาในเมือง พี่อาเซียพาดารามาทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟที่ร้านอาหาร และร้านอาหารนั้นมีการขายบริการทางเพศด้วย แต่ดารา ก็ปฏิเสธการขายตัว อยู่มาวันหนึ่ง ดาราได้มีโอกาสรู้จักกับแขกคนหนึ่งที่มากินอาหารที่ร้านชื่อ “คุณตรี” คุณตรีใจดี รูปหล่อ แต่งตัวเท่ๆ คุณตรีมาทานอาหารที่ร้านบ่อย ๆ คุณตรีชมว่า “ดารา สวย ดาราเป็นคนดีที่ไม่ขายตัว” คุณตรีชวนดาราไปทำงานที่บ้านคุณตรีที่กรุงเทพฯ บอกว่าจะให้ช่วยดูแลบ้าน ให้เงินเดือนมากกว่าทำงานที่ร้านอาหาร ดาราจึงตัดสินใจไปทำงานที่บ้านคุณตรี เมื่อดารามากรุงเทพฯ ดาราจึงรู้ว่า ดาราถูกคุณตรีหลอก ดาราถูกคุณตรีพามาขายที่ช่องในกรุงเทพฯ ดาราถูกบังคับให้ขายตัว เมื่อดาราไม่ยอมจึงถูกซ้อมอย่างทารุณ ดาราต้องทนทุกข์ทรมานขายตัวอยู่นาน จนกระทั่งวันหนึ่ง ตำรวจมาหลายช่องช่วยดาราออกมา ดาราดีใจมากที่พ้นมาจากช่องนรกและได้พบกับอัสราฟอีกครั้ง ดารามีความสุขมากที่ได้กลับไปหาพ่อแม่พี่น้องที่ดารารัก แต่ความสุขของดารา ก็เป็นอันจบสิ้นเมื่อ หมอตรวจเลือดพบว่าดาราติดเชื้อเอดส์ ตอนนี้ดารากำลังนอนรอความตายอยู่ที่บ้าน โดยมีพ่อแม่ดูแล ดาราคงอยู่ได้ไม่นาน ดารายังไม่ได้ทำความฝันของดาราให้เป็นจริงเลย

ชีวิตของดาราคงไม่เป็นแบบนี้ ถ้าดาราไม่หลงไว้ใจคุณตรี โดยไม่คาดคิดมาก่อนว่าจะถูกหลอกและจะมีเหตุร้ายตามมา

2. ใบงาน กิจกรรมที่ 5 “ไม่คาดคิด”

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ (ใช้เวลา 10 นาที)

ทำไมคาราจึงติดโรคเอดส์

.....

.....

ให้ยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่อาจนำไปสู่ “การมีเพศสัมพันธ์” และติดโรคเอดส์โดยไม่คาดคิด 3 ตัวอย่าง

.....

.....

.....

3. แบบทดสอบกิจกรรม

แบบทดสอบกิจกรรมที่ 5 ไม่คาดคิด

คำสั่ง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย / ในช่องความคิดเห็นด้านขวามือ ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนว่าเป็นเหตุการณ์หรือกิจกรรมที่อาจนำไปสู่การติดโรคเอดส์โดยไม่คาดคิด หรือ ไม่อย่างไร

อันดับ	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
1	เยาวชน ชาย หญิงอยู่ด้วยกันตามลำพังในที่ลับตาคน				
2	การดื่มสุรา				
3	เที่ยวนอกบ้านกลางคืน				
4	การ “ร่วมเพศ” ของหนุ่มสาวในหมู่บ้าน				
5	การเล่นกับเพื่อนที่ติดโรคเอดส์				
6	การไปเที่ยวกับ “แฟน” สองต่อสอง				
7	การอาศัยอยู่กับผู้ติดโรคเอดส์				
8	การนั่งเรียนใกล้กับเพื่อนที่ติดโรคเอดส์				
9	การร่วมเพศกับ “โสเภณี”				
10	การเดินคนเดียว ในที่ ลับตาคนของเด็กผู้หญิง				

กิจกรรมที่ 6

เพื่อนของฉัน

วัตถุประสงค์

กิจกรรมนี้มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความความตระหนักว่ามีพฤติกรรมบางอย่างที่เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ และการคบเพื่อนที่ไม่ดีที่ชักจูงใจไปในทางที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์จะทำให้นักเรียนสามารถติดโรคเอดส์ได้

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนรู้จักเลือกคบเพื่อนที่ดีและมีความตระหนักว่าการคบเพื่อนที่ไม่ดีอาจจะถูกชักจูงไปมีพฤติกรรมที่เสี่ยงจะทำให้ติดโรคเอดส์ได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกพฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การติดโรคเอดส์ได้
นักเรียนสามารถบอกลักษณะของเพื่อนที่ควรคบได้

แนวคิด

การคบเพื่อนที่ไม่ดีซึ่งชักจูงใจไปในทางที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์จะทำให้เราสามารถติดโรคเอดส์ได้

เวลาที่ใช้ ประมาณ 2 ชั่วโมง

สื่อ

1. เกมการวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงของคนในชุมชน
2. ป้ายนิเทศ
3. สถานการณ์เรื่อง “ชีวิตของพนา”
4. แบบทดสอบ
5. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน
6. บัตรงาน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงการคบเพื่อน ของเยาวชน
2. ให้นักเรียนเขียนชื่อเพื่อนที่เรารักมาก
3. ให้นักเรียนอ่านเรื่อง “ชีวิตของพนา”
4. ให้นักเรียนเปิดเผยความรู้สึกของตนเอง โดยจับคู่ตอบคำถาม เมื่อได้อ่านเรื่อง ชีวิตของพนาแล้ว รู้สึกอย่างไร และส่วมตามความรู้สึก ประมาณ 4 – 5 คู่ โดยไม่ต้องสรุป

ขั้นกิจกรรม

1. มอบหมายงานให้กลุ่มอภิปรายสะท้อนความคิด ตามใบงานที่ 1
2. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป ให้ได้ในประเด็น ของกิจกรรมที่กลุ่มเพื่อนไม่ดื่มกพาไป เช่น ชวนหนีเรียน ชวนไปเสพสารเสพติด ชวนไปดื่มสุรา ชวนไปเล่นการพนัน ชวนเที่ยวกลางคืน ชวนไปเที่ยวโสเภณี ฯลฯ
2. มอบหมายงานให้นักเรียนเขียนจดหมายถึง พนา
3. นำผลงานไปติดบอร์ด

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะทำกิจกรรม
2. จากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ แล้วเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย

แผนการสอน กิจกรรมที่ 6 “เพื่อนของฉัน”

	องค์ประกอบ PL /กลุ่ม	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
E1	1. สร้างความรู้สึก กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	นำเข้าสู่บทเรียน โดยครูสนทนาการคบเพื่อนของเยาวชน สร้างความรู้สึกลดให้ให้นักเรียนอ่านเรื่อง “ชีวิตของพนา” ให้นักเรียนเปิดเผยตนเองโดยตอบคำถาม “เมื่อได้อ่านเรื่อง ชีวิตของพนา รู้สึกอย่างไร” สุ่มถามความรู้สึก 4-5 คู่ โดยไม่ต้องสรุป	สถานการณ์เรื่อง ชีวิตของพนา
C R&D	กลุ่มใหญ่ (25 นาที) 2. จัดระบบความคิด สะท้อนความคิด/ อภิปราย กลุ่ม 6-7 คน	- มอบหมายงานให้กลุ่มอภิปราย 1. เพื่อนของพนามีลักษณะอย่างไร 2. ทำไมพนาจึงติดโรคเอดส์	ใบงาน
C	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน - ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป	
E2/ A	ประยุกต์แนวคิด งานเดี่ยว (30 นาที)	- มอบหมายงานให้นักเรียน เขียนจดหมายถึงพนา - นำผลงานไปติดบอร์ด	

ภาคผนวก

สถานการณ์เรื่อง “ชีวิตของพนา”

พนาเป็นเด็กชนบทพื้นที่สูง หลังจากเรียนจบชั้น ป. 6 ที่โรงเรียนในหมู่บ้านแล้ว พนาไม่ได้เรียนต่อต้อง ช่วยพ่อแม่ทำงาน ให้ครอบครัว พนาเป็นผู้ขายน้ำตาลดี รูปหล่อ มีหญิงสาวในหมู่บ้านมาชอบพนาหลายคน หลังจากช่วยพ่อแม่ทำงานในสวนลิ้นจี่มาทั้งวันแล้ว เวลากลางคืน พนาจะออกไปเที่ยวหาสาว ๆ ในหมู่บ้าน เมื่อพนาไปถึงบ้านหญิงสาวที่พนาชอบ พนาจะให้สัญญาณเรียกเธอเบา ๆ และชวนเธอออกมาคุยกันที่ป่าละเมาะใกล้บ้าน และจบลงด้วยการ “ร่วมเพศ” กันทุกครั้ง อาศัยที่พนาหน้าตาดี ขยันขันแข็ง เอาใจเก่ง จึงเป็นเสน่ห์ที่ทำให้ พนา ได้ “ร่วมเพศ” กับหญิงสาวหลายคน ทั้งในหมู่บ้านและต่างหมู่บ้าน

ต่อมาเกิดสภาวะแห้งแล้ง การทำสวนไม่ได้ผล พนาจึงออกจากหมู่บ้านเพื่อไปหางานทำในเมือง พนาได้งานทำในปั้มน้ำมันแห่งหนึ่ง เจ้าของปั้มน้ำมันให้พนาพักที่ห้องพักในบริเวณเดียวกับปั้มน้ำมัน โดยอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ หลายคน ในวันหยุด พนามักจะไปดื่มสุรากับเพื่อนและจบลงที่การเที่ยวหญิงโสเภณี

ต่อมา พนา รู้สึกไม่สบายบ่อย ๆ เป็นไข้ มีผื่นขึ้นตามตัว เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย ไม่มีแรงทำงาน เจ้าของปั้มน้ำมันจึงพาพนาไปหาหมอที่โรงพยาบาล ผลปรากฏว่า พนาติดเชื้อเอดส์ เพื่อน ๆ เริ่มสงสัยที่พนาขาดงานบ่อย ๆ และเพื่อนบางคนเริ่มทำตัวห่างเหินจากพนา...

2. บัตรงาน

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนด แล้วส่งตัวแทนออกไปนำเสนอหน้าชั้นเรียนใน 5 ประเด็นคือ
1. พฤติกรรมทางเพศของพนาเป็นอย่างไร
  2. พนาได้รับผลกระทบจากพฤติกรรมทางเพศของเขายังไงบ้าง
  3. ลักษณะเพื่อนของพนาเป็นอย่างไร
  4. พนาติดโรคเอดส์จากใคร
  5. พนามีโอกาสแพร่เชื้อโรคเอดส์ให้ใครบ้าง

แบบทดสอบกิจกรรมเพื่อนของฉัน

คำสั่ง ให้นักเรียน ใสเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

อันดับ	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
1	เราควรให้กำลังใจเพื่อน ให้เลิกเสพยาเสพติดให้ได้			
2	เพื่อนที่ดี คือเพื่อนที่ชวนกันไปดื่มสุรา			
3	เพื่อนที่เราควรคบคือคนที่ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน			
4	เราควรเลือกคบเพื่อนที่ตั้งใจเรียนและไม่เกเร			
5	คนที่ชวน ไปเล่นการพนัน เป็นเพื่อนที่ไม่ดี			
6	เพื่อนที่ดีควรชวนกันไปเที่ยว โสเภณี			
7	เพื่อนที่เราควรคบ ควรสูบบุหรี่ ดื่มสุราและเสพยาเสพติด			
8	เพื่อนที่ดี ควรเป็นคนที่ตั้งใจเรียนและชอบช่วยเหลือเพื่อนฝูง			
9	เมื่อเพื่อนชวน ไปเที่ยวกลางคืน เราควรไปตามที่เพื่อนชวน			
10	เมื่อเพื่อนชวนดูหนังสือไป นักเรียนควรทำตามเพื่อน			

กิจกรรมที่ 7

กระจกเงาของความเป็นชายและหญิง

วัตถุประสงค์

กิจกรรมนี้มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าในตัวของตัวเอง โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้ฝึกคิดวิเคราะห์

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตัวของตัวเอง

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอก ข้อดี ข้อเสียของตนเองได้

นักเรียนสามารถบอกความสำคัญและคุณค่าของชายและหญิงได้

ระบุคุณสมบัติของพ่อแม่ที่ต้องการได้

แนวคิด

ครอบครัวที่มีความรัก ความสามัคคีกัน มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกันจะช่วยป้องกันไม่ให้สมาชิกในครอบครัวติดเชื่อเฮดส์ได้ และคุณค่าของความเป็นชายและหญิงของแต่ละคน เห็นได้จากลักษณะของความเป็นพ่อแม่ที่ตนเองต้องการ

เวลาที่ใช้ ประมาณ 2 ชั่วโมง

สื่อ

1. กรณีศึกษา เรื่อง “ไดอารี่ของนุช”
2. กรณีศึกษา เรื่อง “จดหมายถึงพ่อ”
3. บัตรงาน
4. แบบทดสอบ
5. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. นำเขาสู่บทเรียน โดยครูนำเสนอ เรื่องสมาชิกของครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก สมาชิกของครอบครัว มีส่วนทำให้ครอบครัวมีความสุขได้
2. เปิดเพลงเสียง “ไต่อาเรียของนุช ” และ “จดหมายถึงพ่อ”
3. ให้นักเรียนจับคู่สนทนา ตอบคำถามของครูที่ว่า “ครอบครัวอบอุ่นควรเป็นอย่างไร”
 สุ่มคำตอบ ประมาณ 4- 5 คู่ โดยไม่ต้องสรุป

ขั้นกิจกรรม

แบ่งกลุ่ม 6 – 7 คน แยกเพศ ชาย หญิง ให้อภิปรายตามใบงานที่แจกให้

ขั้นสรุป

1. ตัวแทนกลุ่มรายงานผลสรุปของกลุ่ม
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป
3. มอบหมายงานให้นักเรียนทุกคน เขียน ลักษณะพ่อแม่ที่ต้องการ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ
 เพื่อเป็นพ่อแม่ที่ดีในอนาคต

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะที่ทำกิจกรรมและจากการ
 นำเสนอหน้าชั้นเรียน
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ แล้วเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย

แผนการสอน กิจกรรมที่ 7 “กระจกเงาของความเป็นชายและหญิง”

	องค์ประกอบ PL /กลุ่ม	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
E1	1. สร้างความรู้สึก กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	นำเข้าสู่บทเรียน โดยครูสนทนาเกี่ยวกับสมาชิกของครอบครัว สร้างความรู้สึกร่วมโดยให้นักเรียนฟังเรื่อง เรื่อง “ไต่อาเรียของนุช” และ “จดหมายถึงพ่อ”	วิทยุเทป เทป เสียง “ไต่อาเรียของนุช” “จดหมายถึงพ่อ”
	กลุ่ม 2 คน (5 นาที)	ให้นักเรียนเปิดเผยตนเองโดยตอบคำถาม “ครอบครัวอบอุ่นควรเป็นอย่างไร ”	
C	กลุ่มใหญ่ (5 นาที)	สุ่มถามความรู้สึก 4-5 คู่ โดยไม่ต้องสรุป	
R&D	2. จัดระบบความคิด สะท้อนความคิด/ อภิปราย	- มอบหมายงานให้กลุ่มอภิปราย ตาม บัตรงาน	บัตรงาน 1
	กลุ่ม 6-7 คน	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน	
C	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป	
E2/ A	ประยุกต์แนวคิด งานเดี่ยว (10 นาที)	- มอบหมายงานให้นักเรียน เขียนลักษณะ พ่อแม่ที่ตนเองต้องการ - นำผลงานไปติดบอร์ด	บัตรงาน 2

ภาคผนวก

1. กรณีศึกษาเรื่อง “ไตอาříของนุช”

สมุดจำ.....

เกิดเหตุร้ายอีกแล้ว หลังจากที่พ่อไม่กลับบ้านมา 3 วัน วันนี้พ่อกลับมาบ้านเร็ว ไม่เมา ไม่อารมณ์เสียเพราะเพิ่งกลับมาจากเล่นไพ่ พ่อพ่อเข้าบ้านแม่ก็พูดว่า สงสัยทะเลาะกับบ้านโน้นมาถึง ได้ชมชานมานี้เท่านั้นเองพ่อโกรธใหญ่และทะเลาะกันเสียงดังมาก พ่อตบหน้าแม่ แม่ขว้างจานใส่พ่อ ฉันรีบวิ่งไปหลบใต้โต๊ะคนแถว ๆ บ้านวิ่งมาดู ป้าตุ้เข้ามาห้ามเอ็ดแม่ว่าทะเลาะกันอยู่ได้ทุกวัน พ่อตะโกนใส่แม่ว่าจะไม่กลับมาเหยียบบ้านนี้อีก แล้วพ่อก็เดินออกไป พ่อเห็นฉันอยู่ใต้โต๊ะแต่ไม่ได้พูดกับฉันสักคำ ฉันรู้สึกกลัวจนตัวสั่น ป้าตุ้จึงฉันไปอยู่ที่บ้านป้าตุ้ ฉันร้องได้จนตาบวม ฉันนอนหลับอยู่ที่บ้านป้าตุ้จนเช้า ป้าตุ้มาปลุก ฉันไม่อยากไปโรงเรียน ฉันอยากหายตัวไปจากโลกนี้ ไม่อยากเห็นหน้าใครเลย ยิ่งพวกไอ้เปี้ยก มันชอบล้อฉันอยู่เรื่อยว่าลูกไม่มีพ่อ ฉันไม่อยากจะเถียงกับใครเพราะมันเป็นสิ่งไม่ดี

สมุดจำ.....

พ่อไม่กลับบ้านจริง ๆ ด้วย แม่ก็กลับบ้านคำทุกวัน ฉันสงสัยว่าแม่จะกินเหล้าด้วย ป้าตุ้บอกว่าอย่าคิดมาก ให้ตั้งใจเรียนดีกว่า ฉันจะตั้งใจเรียนได้ยังไงกัน ฉันกลัวใจเรียนยังไงก็ไม่มีเรื่องนี่ฉันไม่รู้จะบอกแม่ยังไงว่าฉันสอบตกตั้งหลายวิชา แม่ต้องตีตายแน่ สมุดจำ...ฉันอยากหายตัวไปจากโลกอีกแล้ว

2. กรณีศึกษาเรื่อง “จดหมายของพ่อ”

พ่อที่รักและเคารพ

พ่อครับ วันนี้แม่บ่นคิดถึงพ่อครับ แม่บอกว่าพ่อไปนานจัง ผมบอกว่าเพิ่งไป 3 วันเอง แม่หัวเราะซ้ำตัวเองใหญ่เลย เวลาพ่อไม่อยู่บ้านแม่เป็นครูสอนการบ้านให้ผมกับน้องฟ้าแทนพ่อ น้องฟ้าบอกว่าแม่สอนการบ้านเก่งสู้พ่อไม่ได้ แม่ทำหน้าอ ๆ น้องฟ้าก็เลยบอกว่า แต่แม่เล่านิทานก่อนนอนเก่งที่สุด

พ่อครับ วันนี้ครูประกาศผลการสอบเก็บคะแนน พ่อทายเป็นที่ประทับใจว่าผมได้คะแนนคณิตศาสตร์เท่าไร แฮ่ม...ตายลูกแล้วครับ ผมท้อปอีกแล้ว กว่าพ่อจะกลับมาบ้านผมคงสอบไล่เสร็จแล้ว แต่พ่ออย่าห่วงนะครับ ถึงพ่อไม่อยู่บ้านผมก็จะตั้งใจเรียน จะช่วยแม่ดูบ้านแทนพ่อ จะช่วยขนผ้าไปเก็บเข้าตู้ จะดูแลให้น้องฟ้าแปรงฟัน และที่สำคัญที่สุดคือจะดูแลแม่แทนพ่อ (ตามที่พ่อกำชับไว้ไงละครับ)

ผมคงต้องลาพ่อไปตีมนมแล้วเข้านอนเสียที พรุ่งนี้ผมจะเขียนถึงพ่อใหม่ แม่บอกว่าฝากหอมแก้มพ่อด้วย ผมกับน้องฟ้าคิดถึงพ่อมากครับ

รักและคิดถึงพ่อมากที่สุดในโลก

จากป๋อง (ลูกชายของพ่อ)

ป.ล. ฟ้าคิดถึงพ่อมากค่ะ พ่อรีบเรียนให้จบไว ๆ นะคะ

จากฟ้าค่ะ

1. บัตรงานที่ 1

บัตรงานที่ 1

ให้กลุ่มอภิปรายและหาข้อสรุปในประเด็นต่อไปนี้แล้วส่งตัวแทนกลุ่มออกไปรายงานหน้าชั้น

1. ความแตกต่างของครอบครัวทั้ง 2 ครอบครัว
2. ให้นักเรียนชายเขียนลักษณะพ่อที่ตนเองต้องการให้ได้มากที่สุดเรียงตามลำดับความสำคัญ
3. ให้นักเรียนหญิง เขียนลักษณะพ่อแม่ที่ตนเองต้องการ ให้ได้มากที่สุด เรียงตามความสำคัญ

2. บัตรงานที่ 2

บัตรงานที่ 2   ให้นักเรียนทุกคนเขียนแนวทางปฏิบัติเพื่อเป็น “พ่อ” “แม่” ที่ดีในอนาคต โดยเริ่มประโยคที่ว่า ฉันอยากเป็นพ่อ (แม่) ที่.....

แบบทดสอบประจำกิจกรรมที่ 7
กระเจงกษของความเป็นชายและหญิง

คำสั่ง

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนในช่องขวามือ

อันดับ	ข้อความ	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย
1	เราควรเป็นลูกที่ดีเชื่อฟังพ่อแม่			
2	เราควรช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน			
3	ครอบครัวที่มีความสุข สมาชิกทุกคนสามารถบอกเล่า ปัญหาต่าง ๆ ได้			
4	ความรับผิดชอบต่อน้ำที่ทำให้ครอบครัวมีความสุข			
5	การวางแผนที่ดีจะทำให้ชีวิตประสบผลสำเร็จได้			
6	ครอบครัวที่ดีย่อมมีพ่อแม่ที่เป็นแบบอย่างที่ดีถูกต้อง			
7	คนเรามีคุณค่าในตัวของตัวเองทุกคน			
8	แม่ที่ดี ควรให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกทุกคน			
9	ครอบครัวที่แตกแยกจะทำให้ลูกติดยาเสพติด			
10	ความรักและความเข้าใจในครอบครัว สามารถป้องกัน โรคเอดส์ได้			

กิจกรรมที่ 8 สายเกินไป

วัตถุประสงค์

กิจกรรมนี้มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความตระหนักในเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย เข้าใจความรู้สึกและผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่รับผิดชอบ โดยการให้นักเรียนศึกษาวิเคราะห์จากกรณีศึกษา การสาธิตการใช้ถุงยางอนามัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนมีความตระหนักในการมีเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกความรู้สึกของตนเองต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่นที่มีเพศสัมพันธ์ที่ไม่รับผิดชอบได้

นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและผลกระทบจากเพศสัมพันธ์ที่ไม่รับผิดชอบได้

นักเรียนสามารถบอกแนวทางการปฏิบัติเพื่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ รวมทั้งแสดงขั้นตอนการใช้ถุงยางอนามัยได้อย่างถูกวิธี

แนวคิด

การเข้าใจความรู้สึกและผลกระทบจากเพศสัมพันธ์ที่ไม่รับผิดชอบ จะช่วยให้ผู้หญิงมีความระมัดระวังตนเองมากขึ้นและผู้ชายจะมีความยับยั้งชั่งใจ เพื่อป้องกันการเกิดเพศสัมพันธ์ที่ไม่รับผิดชอบมากขึ้น ดังนั้นเพศสัมพันธ์จึงเป็นเรื่องที่ทั้งชายและหญิงจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและกามโรค รวมทั้งการป้องกันการตั้งครรภ์ขณะอยู่ในวัยเรียน

เวลาที่ใช้ ประมาณ 2 ชั่วโมง

สื่อ

1. สถานการณ์เรื่อง “สายเกินไป”
2. ใบความรู้สำหรับครู
3. ถุงยางอนามัย
4. แบบทดสอบ
5. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูนำเสนอเรื่อง “ความหมายของเพศสัมพันธ์ที่ไม่รับผิดชอบ”
2. ครูแบ่งกลุ่มโดยการจับคู่แยกเพศ ชาย หญิง
3. ครูอ่านสถานการณ์เรื่อง “สายเกินไป”
4. ครูสุ่มถามความรู้สึกที่มีต่อเรื่อง “สายเกินไป” ของนักเรียน 4 – 5 คู่ โดยไม่ต้องสรุป

ขั้นกิจกรรม

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น กลุ่มละ 6-7 คน
2. มอบหมายให้ศึกษาตาม บัตรงาน

ขั้นสรุป

1. ให้ตัวแทนกลุ่ม รายงานข้อสรุปของกลุ่มหน้าชั้นเรียน
2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ละเอียดตามแนวคิดที่ควรได้ในใบ

ความรู้สำหรับครู

3. มอบหมายงานเขียนการ์ดถึง “อาม”
4. นำผลงานไปติดบอร์ดหลังห้องเรียน
5. ครูสาธิตการใช้ถุงยางอนามัย
6. ครูให้นักเรียนจับคู่ 2 คนฝึกปฏิบัติ
7. ครูสุ่มนักเรียนออกมาสาธิตขั้นตอนการใส่ถุงยางอนามัย 2 – 3 คู่

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและการแสดงความรู้สึก สังเกตการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกลุ่มย่อยและในชั้นเรียน
2. จากการรายงานผลของกลุ่ม
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ และเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย

แผนการสอน กิจกรรมที่ “สายเกินไป”

	องค์ประกอบ PL /กลุ่ม	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
E1	1. สร้างความรู้สึกร่วมใหญ่ (10 นาที)	นำเข้าสู่บทเรียน โดยครูสนทนาเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ที่ไม่รับผิดชอบ สร้างความรู้สึกร่วมใหญ่ โดยให้นักเรียนฟังเรื่องเรื่อง “สายเกินไป” ให้นักเรียนเปิดเผยตนเองโดยตอบคำถาม “เมื่อนักเรียนได้ฟังเรื่องสายเกินไปแล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร”	สถานการณ์ “สายเกินไป”
C	กลุ่มใหญ่ (5 นาที)	สุ่มถามความรู้สึก 4-5 คู่ โดยไม่ต้องสรุป	
R&D	2. จัดระบบความคิดสะท้อนความคิด/อภิปราย กลุ่ม 6-7 คน	- มอบหมายงาน ให้กลุ่มอภิปราย ตามบัตรงาน	บัตรงาน 1
C	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (30 นาที)	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน - ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป - ครูสาธิตการใช้ถุงยางอนามัย - ให้นักเรียนแต่ละคนฝึกปฏิบัติ	
E2/ A	ประยุกต์แนวคิดงานเดี่ยว (10 นาที)	- มอบหมายงาน ให้นักเรียน เขียนการ์ดถึงอาร์ม - นำผลงานไปติดบอร์ด	

ภาคผนวก
กรณีศึกษา เรื่อง “สายเกินไป”

อาม เป็นหนุ่มน้อยหน้าตาดีและเนื้อหอมของหมู่บ้าน อาม มีเพศสัมพันธ์กับหญิงสาวมากหน้าหลายตาที่ผ่านเข้ามาในชีวิต เขามองว่า การมีเพศสัมพันธ์เป็นการแสวงหาความสุขและเป็นเรื่องของความสนุกและยินยอมพร้อมใจ อาม ไม่เคยมีความสัมพันธ์ทางกายที่ยั่งยืนกับใครเป็นพิเศษ เขาสนุกและภูมิใจในเสน่ห์ชายที่ผู้หญิงดี ๆ ในหมู่บ้านและต่างหมู่บ้านเข้ามาให้เขายุ่งเกี่ยวหลาย ๆ คน ในขณะที่เพื่อนชายอื่นไม่มีโอกาสเช่นเขา หลายครั้งที่อามพบปัญหายุ่งยากเมื่อเด็กสาวบางคน ปักใจทุ่มเทกับเขา จนตั้งครรภ์แต่อามก็ปฏิเสธ การแต่งงานกับเธอ โดยการยอมเสียค่าปรับให้

อามไม่เคยป้องกันตนเอง เขาคิดว่าเป็นหน้าที่ของผู้หญิงที่จะป้องกันตนเองไม่ให้ตั้งครรภ์สำหรับชายชาติรีเช่นเขานั้นมั่นใจยิ่งนักว่าจะปลอดภัยเพราะชีวิตหนุ่มนั้นเขาไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับหญิงบริการเลย

จนกระทั่ง เมื่ออามได้มีโอกาสไปเยี่ยมญาติที่ต่างจังหวัด อามได้มีโอกาสพบกับ น้อย เธอเป็นเด็กสาวที่สวยหวานเพียงได้พบประหลาดคุยครั้งแรก อามบอกกับตนเองว่า น้อยเป็นหญิงสาวที่อามมีความรู้สึกพิเศษกว่าทุก ๆ คน

อามและน้อยได้ใช้ชีวิตคู่ร่วมกันเมื่อน้อยตั้งครรภ์ อามตั้งใจมากทั้งอามและน้อยเตรียมตัวเตรียมใจที่จะเป็นพ่อแม่คนใหม่อย่างมีความสุข หลังจากน้อยไปฝากครรภ์ครั้งแรก หมอเชิญอามและน้อยเข้าไปพบพร้อมกันและแจ้งข่าวร้ายกับทั้งสองคนว่า น้อยติดเชื้อเอดส์และลูกในท้องก็มีโอกาสที่จะติดเชื้อเอดส์จากแม่ หมอได้ตรวจเลือดอามและน้อยอีกครั้งและแจ้งผลการตรวจเลือดครั้งที่สองว่า ทั้งสองคนติดเชื้อเอดส์แน่นอน

นับแต่วันรู้ผลเลือด อามทุกข์ทรมานใจ เขาซบเซาอย่างรวดเร็วจนอาการป่วยต่าง ๆ เกิดขึ้น ความรู้สึกรับผิดชอบต่อชีวิตลูกเมียบนท้องกำลังใจของเขาให้อ่อนล้าลง อามเฝ้าแต่คร่ำครวญว่า นี่เขาจะได้มีโอกาสเห็นหน้าลูกหรือไม่หนอ .. หากเขาตายลง ใครเล่าจะดูแลเมียและลูก เขาอยากเห็นการเจริญเติบโตของลูก สำหรับเขาแล้ว เวลาเหลือน้อยเต็มที เขารู้ดีว่ามันสายเกินไป ....

ใบงาน

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในกลุ่มและหาข้อสรุปของกลุ่มตามประเด็นที่ได้รับมอบหมาย (เวลา 10 นาที) แล้วส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น

1. เพราะเหตุใด อามจึงติดเชื้อเอคส์
2. เพราะเหตุใด น้อยจึงติดเชื้อเอคส์
3. นักเรียนคิดว่า อามและน้อยใครเป็นผู้ผิด. เพราะอะไร
4. จากเหตุการณ์ จะมีผลกระทบต่อครอบครัวของอามและน้อยอย่างไร
5. นักเรียนคิดว่า จะป้องกัน ไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ได้อย่างไร
6. นักเรียนคิดว่า การมีเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบควรเป็นอย่างไร

แบบประเมิน กิจกรรมที่ 8 “สายเกินไป”

คำสั่ง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

อันดับ	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย
1	เราควรใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มี “เพศสัมพันธ์”			
2	เราเป็นนักเรียน ยังไม่ควรมีแฟนในวัยเรียน			
3	เราไม่ควรอยู่ใกล้ชิดกับเพื่อนต่างเพศตามลำพัง			
4	การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ได้แก่ การใช้ถุงยาง			
5	ก่อนแต่งงานหรือก่อนมีเพศสัมพันธ์ควรตรวจเลือด			
6	การมีเพศสัมพันธ์โดย “ไม่ใช้ถุงยางอนามัย” เพียงครั้งเดียว คงไม่ติดโรคเอดส์			
7	การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ได้แก่ การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มี “การร่วมเพศกัน”			
8	การดื่มสุราเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย			
9	คนที่ติดเชื้อเอดส์ควรคุมกำเนิดโดยวิธี ใช้ “ถุงยางอนามัย”			
10	การไม่ใช้ถุงยางอนามัย เป็นการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่รับผิดชอบ			

กิจกรรมที่ 9

ขจัดความโกรธ ตลดอารมณ์

วัตถุประสงค์

กิจกรรมนี้ มุ่งให้นักเรียนเกิดทักษะการจัดการกับอารมณ์ ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยการให้นักเรียนคิด วิเคราะห์จากกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการจัดการกับอารมณ์และสามารถใช้ทักษะการจัดการกับอารมณ์ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนของวิธีจัดการกับอารมณ์ได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถใช้ทักษะการจัดการกับอารมณ์ ในสถานการณ์ที่กำหนดให้ไว้อย่างเหมาะสม

แนวคิด

อารมณ์เป็นความรู้สึกอย่างหนึ่ง มีทั้งทางบวกและทางลบ การแสดงอารมณ์บางอย่างโดยปราศจากการควบคุม อาจก่อให้เกิดผลเสีย การควบคุมอารมณ์เป็นทักษะที่เรียนรู้และฝึกฝนได้ มี 4 ขั้นตอนคือ สสำรวจอารมณ์ความรู้สึกที่เกิด คาดการณ์ผลดี ผลเสียของการแสดงอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ และสำรวจความรู้สึกและชื่นชมตนเองที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้สำเร็จ

สื่อ

1. ใบความรู้สำหรับครู “ขั้นตอนการจัดการกับอารมณ์”
2. ใบความรู้สำหรับครู “วิเคราะห์กรณีศึกษา”
3. กรณีศึกษา “อารมณ์โกรธของ ต๋อง”
4. บัตรงาน

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูสร้างสถานการณ์ โดย คุณนักเรียนโดยไม่มีสาเหตุ (ทำให้สมจริง) แล้วสอบถามความรู้สึก/อารมณ์ของนักเรียน เมื่อถูกครูดุ โดยไม่มีเหตุผล
2. ครูอธิบายขั้นตอนการจัดการกับอารมณ์

ขั้นกิจกรรม

1. ครูแจกกรณีศึกษา “อารมณ์โกรธของ ต๋อง” และให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน
3. ครูแจก บัตรงาน และมอบหมายกลุ่มให้วิเคราะห์กรณีศึกษา

ขั้นสรุป

1. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมา นำเสนองานหน้าชั้นเรียน
2. ครูและนักเรียน ช่วยกันสรุป แนวทางการจัดการกับอารมณ์ จากกรณีศึกษา
3. มอบหมายงานให้นักเรียนกลุ่ม 4 คน วิเคราะห์และฝึกทักษะการจัดการกับอารมณ์จากกรณีศึกษาต่างๆ
4. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน
5. ครูและนักเรียน ช่วยกับสรุป “ขั้นตอนการจัดการกับอารมณ์”

ประเมินผล

1. สังเกต การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น/อภิปรายในกลุ่มขณะที่เรียน
2. จากการรายงานผลของกลุ่ม
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย

แผนการสอน กิจกรรมที่ 9 “ขจัดความโศรก ลดอารมณ์”

	องค์ประกอบ PL /กลุ่ม	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
E1	1. รู้ชัดเห็นจริง ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	นำเข้าสู่บทเรียน สร้างสถานการณ์จำลอง โดยให้ครูประจำชั้นคุณนักเรียน แล้วสุ่มถามความรู้สึก/อารมณ์เมื่อถูกดู โดยไม่มีเหตุผล - บรรยาย “ การจัดการกับอารมณ์	ใบความรู้ ขั้นตอนการ จัดการกับ อารมณ์
C	ประสบการณ์ กลุ่มใหญ่ (5 นาที)	ครูอ่านกรณีศึกษาเรื่อง “ อารมณ์โศรกของ ต้อง ”	กรณีศึกษา
R&D	สะท้อนความคิด/อภิปราย กลุ่ม 4 คน (25 นาที)	- มอบหมายงานให้กลุ่มวิเคราะห์กรณี ศึกษา	ใบชี้แจง
C	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน - ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแนวทางการ จัดการกับอารมณ์จากกรณีศึกษา	
E2/ A	2. ลงมือกระทำ ประยุกต์แนวคิด กลุ่ม 4 คน (20 นาที)	- ฝึกทักษะการจัดการกับอารมณ์จากกรณี ศึกษาต่าง ๆ	- ใบงาน
C	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่(30 นาที)	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน ครูสรุป “ขั้นตอนการจัดการกับอารมณ์”	

ภาคผนวก

กรณีศึกษาเรื่อง “อารมณ์โกรธ ของ ต๋อง”

ต้องมาถึงโรงเรียนสายมาก เขาวิ่งกระหืดกระหอบเข้าห้องเรียน พบว่าครูประจำชั้นกำลังอบรมเพื่อนๆอยู่ ทุกคนนั่งเงียบแล้วมองมาที่ต๋อง คุณครูกำลังโมโห ต้องถูกครูทำโทษโดยให้ยืนหน้าชั้นแล้วดูตัวอย่างรุนแรง ต้องรู้สึกอับอายและโกรธครูมากที่ไม่เปิดโอกาสให้เขาชี้แจง ต้องพยายามควบคุมอารมณ์เพราะรู้ว่าผิด ต้องคิดว่าถ้าแสดงความโกรธให้ครูเห็น ครูจะยิ่งโกรธและอาจจะเป็นเรื่องใหญ่

ในที่สุด ต๋องก็สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้โดยการนับ 1 - 100 ในใจ หลังจากที่คุณครูดูค่าแล้ว ครูอนุญาตให้ออกไปนั่งที่โต๊ะเรียนได้ ต้องยกมือไหว้ครูแล้วจึงเดินไปนั่งที่

หลังพักรับประทานอาหารกลางวัน ต้องเข้าไปพบครูและบอกเหตุผลที่มาโรงเรียนช้าว่า “เพราะน้องไม่สบาย คุณพ่อ คุณแม่ไม่อยู่บ้าน ต้องต้องดูแลน้องจนกว่าคุณพ่อ คุณแม่จะกลับถึงบ้าน เมื่อครูทราบความจริงก็ยกโทษให้ ต้องรู้สึกภูมิใจมากที่ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้สำเร็จและสามารถอธิบายให้ครูเข้าใจได้

ใบงาน 1

ให้นักเรียนรวมกลุ่ม 4 คน ร่วมกันวิเคราะห์ ขั้นตอนการจัดการ กับอารมณ์โกรธของต๋อง จากกรณีศึกษา แล้วเขียนรายงานลงในแบบฟอร์มโดยวิเคราะห์ใน 4 ประเด็น แล้วส่งตัวแทนกลุ่ม รายงานหน้าชั้นเรียน

1. สรรวจอารมณ์ ต้องมีความรู้สึกอย่างไร ที่ถูกครูดูหน้าชั้นเรียน.....
2. คาดการณ์ ผลดี ผลเสีย ของการแสดงอารมณ์

ผลดี	ผลเสีย
ถ้าต้องแสดงอารมณ์.....	.....
.....	.....
ถ้าต้องไม่แสดงอารมณ์.....	.....
.....	.....

3. เลือกวิธีควบคุมอารมณ์ ต้องควบคุมอารมณ์ด้วยวิธี.....
4. สำรวจความรู้สึกครั้งสุดท้าย ต้องรู้สึก .....

ใบงาน 2

ให้สมาชิกกลุ่ม (4 คน) ร่วมกันวิเคราะห์และฝึกทักษะการจัดการกับอารมณ์ จากสถานการณ์ที่กำหนด แล้วเขียนรายงานลงในแบบฟอร์ม โดยวิเคราะห์เป็นขั้นตอน ตามที่ได้เรียนมา (ใช้เวลา 10 นาที) แล้วส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน (กลุ่มละ 3 นาที)

กลุ่ม 1-2-3-4 แม่กลับมาจากในเมือง ซื้อเสื้อใหม่ ให้น้อง แต่แม่ไม่ได้ซื้อเสื้อใหม่ให้รัตน์ รัตน์รู้สึกโกรธแม่และอิจฉาน้องมาก รัตน์ยื่นถุงน้องใส่เสื้อใหม่แล้วอยากจะฉีกเสื้อนั้นให้ขาด ถ้านักเรียนเป็นรัตน์ ในขณะนั้น นักเรียนจะอย่างไร

กลุ่ม 5-6-7-8 ป๊องเป็นนักเรียนชาย ตัวเล็กที่สุดในห้อง ฐานะทางบ้านยากจน เขาใส่เสื้อผ้าเก่า ๆ มาโรงเรียนเสมอ จนถูกเพื่อนคนหนึ่งที่มีฐานะดีกว่าและตัวโตกว่า ชอบล้อเลียนและรังแก ป๊องเสมอ วันหนึ่ง ป๊องถูกเพื่อนคนนั้นว่าให้ว่า “ไอ้หน้าตัวเมีย” ป๊องรู้สึกโกรธและอับอายเพื่อนคนอื่นในชั้นเรียนมาก อยากโต้ตอบให้แรง ๆ ถ้านักเรียนเป็นป๊อง นักเรียนจะอย่างไร

ใบความรู้สำหรับครู แนวทางการวิเคราะห์กรณีศึกษา “อารมณ์โกรธของป๊อง”

จากกรณีศึกษา “อารมณ์โกรธของป๊อง” ป๊องจัดการกับอารมณ์โกรธและความรู้สึกอับอายที่ถูกครูทำโทษ โดยไม่เปิดโอกาสให้ป๊องชี้แจง ได้สำเร็จ สามารถวิเคราะห์วิธีการจัดการกับอารมณ์ได้ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. สำรวจอารมณ์ ป๊องมีความรู้สึกอับอายและ โกรธครู (ที่ทำโทษโดยไม่สอบถามข้อเท็จจริง)
2. คาดการณ์ ผลดี ผลเสียของการแสดงอารมณ์
  - ถ้าป๊องแสดงอารมณ์
    - ผลดี ความรู้สึกโกรธและอับอายจะลดลงที่ได้ตอบได้ครูบ้าง
    - ผลเสีย ครูอาจจะโกรธมากขึ้น , ป๊องอาจจะถูกครูดุหน้าชั้นเรียน
  - ถ้าป๊องไม่แสดงอารมณ์
    - ผลดี ครูอาจจะหายโกรธ เรื่องจะได้ยุติ
    - ผลเสีย ความรู้สึกโกรธและอับอายอาจจะมากขึ้นและรู้สึกเครียด
3. วิธีควบคุมอารมณ์ของป๊องคือ การนับเลข 1 – 100 ในใจ
4. ความรู้สึกครั้งสุดท้ายของป๊องคือ ความภูมิใจที่ควบคุมอารมณ์ได้สำเร็จ

กิจกรรมที่ 10

ตัดสินใจผิด คิดจนวันตาย

กิจกรรมนี้มุ่งให้นักเรียนเกิดทักษะในการตัดสินใจเลือกที่จะทำหรือไม่ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งและสามารถตัดสินใจเลือกได้อย่างเหมาะสม โดยการให้นักเรียนศึกษาวิเคราะห์จากกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ ถึงขั้นตอนการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผล

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตัดสินใจ ในสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างเหมาะสม

แนวคิด

การตัดสินใจ เป็นสิทธิส่วนบุคคลในการเลือกที่จะทำหรือไม่ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มี 4 ขั้นตอน คือ การกำหนดทางเลือกเพื่อตัดสินใจ การวิเคราะห์ถึงผลดี ผลเสีย ของทางเลือก การตัดสินใจเลือกทางเลือกและการหาทางแก้ไขข้อเสียที่เกิดขึ้น

เวลาที่ใช้ ประมาณ 3 ชั่วโมง

สื่อ

1. ใบความรู้ “ขั้นตอนการตัดสินใจ”
2. กรณีศึกษา “การตัดสินใจของ แก้ว”
3. บัตรงาน
4. เกม “ไชโย”

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยสนทนาถึงเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่ต้องตัดสินใจ
2. ครูอธิบาย “ขั้นตอนการตัดสินใจ”

ขั้นกิจกรรม

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน
2. ครูแจกกรณีศึกษา “การตัดสินใจของ แก้ว” ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่าน พร้อมกับแจกบัตรงานที่ 1 มอบหมายงานให้แต่ละกลุ่ม วิเคราะห์ กรณีศึกษา
3. สุ่มให้ตัวแทนกลุ่ม 3 – 4 กลุ่มออกมานำเสนองานหน้าชั้น
4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแนวทางการตัดสินใจ จากกรณีศึกษา
5. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แจกบัตรงานที่ 2 และมอบหมายงานให้ฝึกทักษะการตัดสินใจจากกรณีศึกษาต่าง ๆ

ขั้นสรุป

1. ให้แต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมานำเสนองานหน้าชั้น
2. ครูและนักเรียน ช่วยกันสรุป “ขั้นตอนการตัดสินใจ”
3. ครูให้นักเรียนเล่นเกม “ไชโย” เพื่อให้ข้อคิดเรื่องการตัดสินใจ

ประเมินผล

1. สังเกต ความสนใจ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น/อภิปรายในกลุ่มขณะที่เรียน
2. จากการรายงานผลงานกลุ่ม
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบและเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย

แผนการสอน กิจกรรมที่ 10 “ตัดสินใจผัดผัดจนวันตาย”

	องค์ประกอบ PL /กลุ่ม	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
E1	1. รู้ชัดเห็นจริง ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	นำเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนาถึง เหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่ต้องตัดสินใจ - บรรยาย “การจัดการกับอารมณ์”	ใบความรู้ ขั้นตอนการ ตัดสินใจ
C	ประสบการณ์ กลุ่มใหญ่ (5 นาที)	ครูอ่านกรณีศึกษาเรื่อง “การตัดสินใจของ แก้ว” - มอบหมายงานให้กลุ่มวิเคราะห์กรณี ศึกษา	กรณีศึกษา
R&D	สะท้อนความคิด/อภิปราย กลุ่ม 4 คน (25 นาที)	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน	ใบชี้แจง
C	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแนวทางการ จัดการตัดสินใจจากกรณีศึกษา	
E2/	2. ลงมือกระทำ ประยุกต์แนวคิด	- ฝึกทักษะการจัดการตัดสินใจจากกรณี ศึกษาต่าง ๆ	- ใบงาน
A	กลุ่ม 4 คน แยกเพศ ชาย - หญิง (20 นาที)		
C	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่(30 นาที)	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน ครูสรุป “ขั้นตอนการจัดการกับอารมณ์” - ให้นักเรียนเล่นเกม “ไชโย”	เกม ไชโย

กรณีศึกษาเรื่อง “การตัดสินใจของ แก้ว”

เมื่อ 2 เดือนก่อน แดงเพื่อนรักของแก้ว ถูกพี่ชายคุดำ ที่แอบขโมยเงินไปซื้อ “ยาบ้า” มาสูบ จนมีเรื่องทะเลาะกันในครอบครัว ในที่สุด แดงตัดสินใจ กินยาฆ่าตัวตาย หลังจากสูญเสียเพื่อนรักไป แก้วตั้งใจไว้ว่าตนเองจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาบ้าตลอดไป

วันนี้...เพื่อนในกลุ่ม 2 คนมาชวนให้แก้วไปลอง “ของใหม่” ที่หลังโรงเรียนในตอนเย็น หลังเลิกเรียน แก้วรู้ว่า ของใหม่ ที่เพื่อนพูดถึงนั้นคือ ยาบ้า แก้วเกิดความลังเล ตัดสินใจไม่ได้ว่าจะไปตามที่เพื่อนชวนหรือไม่ ถ้าไปลองตามที่เพื่อนชวน.... ตนเองก็มีโอกาส ติดยาบ้าเพราะแก้วรู้ว่าการเสพยาบ้าเป็นอันตรายต่อสุขภาพและอาจนำไปสู่การเสพติดอื่น ในไม่ช้า ... และถ้าแก้วไม่ไป ก็เกรงว่าเพื่อน จะโกรธ..

ในที่สุด... แก้วตัดสินใจที่จะบอกปฏิเสธการไปลอง “ของใหม่” กับเพื่อน โดยบอกเพื่อนว่า “เราไม่ออกไปลองของใหม่ หรือ เราไม่ชอบ และไม่อยากจบชีวิตลงเหมือน แดง ขอไม่ไปกับพวกนานนะ หวังว่านานคงเข้าใจเรา”

ใบความรู้ เรื่อง “ขั้นตอนการตัดสินใจ”

การตัดสินใจ เป็นสิทธิของบุคคลในการเลือกที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การตัดสินใจมี 4 ขั้นตอนคือ

1. กำหนดทางเลือกเพื่อตัดสินใจเช่น ไป/ไม่ไป เอา/ไม่เอา เป็นต้น
2. วิเคราะห์ ผลดี ผลเสีย ของทางเลือก ทั้ง 2 ทาง
3. ตัดสินใจเลือกทางเลือก ทางใด ทางหนึ่ง
4. หาทางแก้ไขข้อเสียที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้น ๆ

ใบงานที่ 1

ให้นักเรียนรวมกลุ่ม 4 คน ร่วมกันวิเคราะห์ขั้นตอนการตัดสินใจของแก้ว จากกรณีศึกษา
ในประเด็นต่อไปนี้ (ใช้เวลา 5 นาที)

ขั้นการกำหนดทางเลือก แก้วกำหนดทางเลือกไว้ ...ทาง คือ.....

ขั้นการวิเคราะห์ถึงผลดีผลเสีย

ผลดี	ผลเสีย
ถ้าไป.....	....
ถ้าไม่ไป.....	....

ขั้นตัดสินใจ แก้วตัดสินใจที่จะ.....

ขั้นหาทางแก้ไขผลเสียที่เกิดขึ้น.....

.....

ใบงานที่ 2

ให้สมาชิกกลุ่ม ร่วมกันฝึกทักษะการตัดสินใจจากสถานการณ์ที่กำหนด แล้วเขียนลงในรายงานแบบฟอร์ม โดยวิเคราะห์เป็นขั้นตอนตามที่ได้เรียนมาแล้วส่งตัวแทนกลุ่ม รายงานหน้าชั้น (ใช้เวลา 10 นาที)

กลุ่ม 1-2 คินนี่อ้อยถูกตรี ชวนให้ไปคุยกันสองคนที่ได้ค้นลึนจ์ทำขนมที่บ้าน ตรีบอกอ้อยว่ามีของฝากจะเอาให้อ้อยด้วย อ้อยลังเลใจและตัดสินใจไม่ได้ว่า จะไป หรือไม่ไปดี ถ้านักเรียนเป็นอ้อย นักเรียนจะอย่างไร

กลุ่ม 3-4 โต้ชวนนิตไปเที่ยวหน้าตกในวันเสาร์ นิตขอชวนเพื่อผู้หญิงไปด้วย 2 – 3 คน โต้บอกว่า ไม่ต้องชวนใครเลยจะดีกว่า จะได้คุยกันสองคน นิตไม่แน่ใจว่าจะไปดีหรือไม่ ถ้านักเรียนเป็นนิต นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร

กลุ่ม 5-6 อ้อ ทราบว่า ผู้ชายและผู้หญิง ที่มีเพศสัมพันธ์กัน มีโอกาสที่จะเป็นโรคเอดส์ แต่..อ้อก็อดมีอะไร ๆ กับโอ่งไม่ได้ คินนี่ โอ่งนัดอ้อ เจอกันที่หลังโรงอาหารโรงเรียน อ้อไม่อยากเป็นโรคเอดส์ แต่ก็กลัวว่า โอ่งจะโกรธและไม่รักอ้อ อ้อตัดสินใจไม่ได้ว่าจะไปตามนัดหรือไม่ ถ้านักเรียนเป็นอ้อ จะตัดสินใจอย่างไร

กลุ่ม 7-8 กันยาเป็นคนสวยของหมู่บ้าน เก่งทราบดีว่าหนุ่ม ๆ ในหมู่บ้านหลายคนเคยมีเพศสัมพันธ์กับกันยามาแล้ว กันยาไปทำงานที่ในเมืองหลายปี และวันนี้กันยาก็กลับมาบ้าน กิ่งชวนกันไปหาประสบการณ์มีเพศสัมพันธ์กับกันยา คินนี่ เก่งอยากลอง แต่ก็กลัวติดโรคเอดส์ เก่งตัดสินใจไม่ได้ว่าจะไปดีหรือไม่ ถ้านักเรียนเป็น เก่ง จะตัดสินใจอย่างไร

แบบฝึกทักษะการตัดสินใจจากกรณีศึกษา

กำหนดทางเลือกเพื่อตัดสินใจ .... ทาง คือ .....

วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของทางเลือกทั้ง 2 ทาง

ผลดี	ผลเสีย
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ตัดสินใจที่จะ.....

หาทางแก้ไขผลเสียที่เกิดขึ้นคือ.....

.....

แบบทดสอบกิจกรรมที่ 10 ทักษะการตัดสินใจ

ทักษะการตัดสินใจ มีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง .....

.....

.....

.....

.....

เกม “ไชโย”

ลักษณะของเกม เป็นการใช้ทักษะการตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ความคิดรวบยอด

ก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ควรคิดให้รอบคอบ เนื่องจากการตัดสินใจของคนเรา บางครั้ง เมื่อตัดสินใจไปแล้ว แก้ไขได้ยาก เช่นตัดสินใจไปคุยกับสองต่อสองในที่ลับตาคน อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ส่งผลให้ติดเชื้อเอชไอวีได้ ดังนั้นจึงควรพิจารณาให้รอบคอบ ก่อนที่จะตัดสินใจกระทำลงไป

ขั้นตอนการเล่น

1. ครูทบทวนการนับเลข ของนักเรียน จาก 1 - 100
2. ให้นักเรียนออกมายืนหน้าชั้นเป็นวงกลม ฝึกนับเลข 1 - 100 วันซ้าย /ขวาประมาณ

2-3 รอบ

3. ครูแจ้งกติกาให้นักเรียนทราบ โดยกำหนดให้นักเรียนคนที่ได้นับเลขท้ายที่ลงด้วยเลข 5 และ 10 ให้ยกมือขวาขึ้นแล้วเปล่งเสียง “ไชโย” แทนการนับเลขสำหรับคนถัดไปให้นับเลขต่อไป โดยให้เวลาแต่ละคนคิดไม่เกิน 3 วินาที เช่น 1 2 3 4 ไชโย 6 7 8 9 ไชโย 11 12 13 14 ไชโย 16 17 .....

4. คัดคนที่นับผิด/คนที่ไม่ทำตามกติกาออก จนเหลือคนสุดท้าย เป็นผู้ชนะ

5. เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมให้รวมนักเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ ครูสอบถามความเห็นและความเข้าใจของนักเรียนว่าได้แนวคิดอะไรบ้างจากการทำกิจกรรม

6. ครูช่วยสรุปให้และเติมส่วนที่ขาดไป และครูควรวินิจฉัยว่าก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งใด ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีหากตัดสินใจผิดพลาดแล้วจะมีโอกาสแก้ไขใหม่น้อยมาก

กิจกรรมที่ 11 ไม่ตามใจเพื่อน

วัตถุประสงค์

กิจกรรมนี้มุ่งฝึกให้นักเรียนรู้จักคาดสถานการณ์และตัดสินใจต่อสถานการณ์ที่นำไปสู่การเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ ตลอดจนทราบถึงวิธีการปฏิเสธและหาทางออกที่ถูกต้องต่อคำชักชวนของเพื่อน โดยการใช้สถานการณ์จำลอง ใ้บความรู้เกี่ยวกับทักษะการปฏิเสธและหาทางออก ตลอดจนให้นักเรียนฝึกและแสดงบทบาทสมมุติในการฝึกปฏิเสธและหาทางออกต่อคำชักชวนของเพื่อน

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อฝึกให้นักเรียนให้รู้จักคาดสถานการณ์และตัดสินใจต่อสถานการณ์ที่นำไปสู่การเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ ตลอดจนทราบถึงวิธีการปฏิเสธและหาทางออกต่อคำชักชวนของเพื่อนและสามารถใช้ทักษะการปฏิเสธแก้ปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถคาดสถานการณ์และตัดสินใจต่อสถานการณ์ที่นำไปสู่การเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ได้อย่างถูกต้อง

นักเรียนสามารถปฏิเสธและหาทางออกต่อคำชักชวนของเพื่อนในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ได้อย่างถูกต้อง

แนวคิด

การรู้จักคาดสถานการณ์และตัดสินใจอย่างถูกต้องต่อสถานการณ์ที่นำไปสู่การเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ และรู้จักวิธีการที่จะปฏิเสธและหาทางออกต่อคำชักชวนเพื่อนอย่างถูกต้องจะทำให้ปลอดภัยจากการติดโรคเอดส์

เวลาที่ใช้ ประมาณ 3 ชั่วโมง

สื่อ

1. สถานการณ์จำลอง
2. ใบความรู้
3. การแสดงบทบาทสมมุติ
4. ฉลากสำหรับแบ่งกลุ่ม
5. แบบทดสอบ
6. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. นำเข้าสู่บทเรียนโดยสอบถาม การปฏิเสธของนักเรียนในเหตุการณ์ต่าง ๆ
2. บรรยายหลักการปฏิเสธ
3. สาธิต การปฏิเสธ

ขั้นกิจกรรม

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มละ 8 คน โดยการจับสลาก
2. ครูมอบหมายงานให้กลุ่ม “วิเคราะห์การสาธิต”
3. สุ่มกลุ่มรายงานผลหน้าชั้นเรียน
4. ครูอธิบายเพิ่มเติม “ การหาทางออกเมื่อถูกเข้าขี้ ”
5. มอบหมายงานให้จับคู่กันฝึกปฏิเสธตามบัตรงาน

ขั้นสรุป

1. สุ่มคู่ฝึก ออกมาแสดงหน้าชั้นเรียน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมิน/สรุป

แผนการสอน กิจกรรมที่ 11 “ทักษะการปฏิเสธ”

	องค์ประกอบ PL /กลุ่ม	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
E1	1. รู้ชัดเห็นจริง ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	นำเข้าสู่บทเรียนสนทนาถึงเหตุการณ์ ที่นักเรียนปฏิเสธเพื่อน - บรรยาย “หลักการปฏิเสธ”	ใบความรู้หลัก การปฏิเสธ
	ประสบการณ์ กลุ่มใหญ่ (5 นาที)	- สาธิตทักษะการปฏิเสธ	บทสำหรับสาธิต กรณีศึกษา
C	สะท้อนความคิด/อภิปราย กลุ่ม 4 คน (25 นาที)	- มอบหมายงาน ให้กลุ่มวิเคราะห์การ สาธิต	ใบงาน
R&D	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน - ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแนวทางการ ปฏิเสธจากการสาธิต	
C	2. ลงมือกระทำ ประยุกต์แนวคิด กลุ่ม 4 คน (20 นาที)	ครูอธิบายเพิ่มเติม “การหาทางออกเมื่อถูก เข้าขู่” มอบหมายงานให้จับคู่กันฝึกปฏิเสธ	- ใบงาน
E2/ A C	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่(30 นาที)	- สุ่มตัวแทนกลุ่ม แสดงการปฏิเสธหน้า ชั้นเรียน - ครูนำอภิปรายเพื่อประเมิน/สรุป	

ใบความรู้ 1

การปฏิเสธเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ทุกคนควรเคารพความต้องการซึ่งแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม การปฏิเสธที่ดีจะมีลักษณะ 3 ประการคือ

1. ทำโดยแข็งขัน เช่น คำพูด น้ำเสียง
2. ใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้าง จะได้แย้งได้ยากกว่าการใช้เหตุผลอื่น

3. การขอหรือถามความเห็นชอบด้วยจะเป็นการรักษาหัวใจของอีกฝ่ายและขอบคุณเมื่อเขายอมรับในกรณีที่เพื่อนให้ไปให้ได้หรือพูดจาสບประมาณเพื่อพยายามให้เราไปตามคำชวน ไม่ควรรู้สึกหวั่นไหวไปกับคำพูดคนเหล่านั้น แต่ควรปฏิเสธซ้ำและในครั้งนี้อาจเป็นต้องอ้างเหตุผล แต่ใช้การกระทำช่วยยืนยัน เช่น เดินออกห่างพร้อมทั้งบอกลา

ตัวอย่าง : คำชวนแดง ไปลองคั้มสุรา

ขั้นตอน	คำอธิบาย	ตัวอย่างคำพูด
1. แสดงความรู้สึกของตนเอง	การสร้างความรู้สึกจะได้แย้งได้ยากกว่าการอ้างเหตุผลอื่น	ฉันอึดอัด..... ฉันไม่ชอบ.....
2. การบอกปฏิเสธ	ตอบปฏิเสธการชวนอย่างชัดเจน เพราะคนเรามีสิทธิปฏิเสธในสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย เป็นการปฏิเสธโดยการคำนึงถึงความรู้สึกอีกฝ่ายเพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน	ขอไม่ไปนะ ขอร้องเอดะไม่ไปหรอก ขอโทษฉันไม่ไป
3. การถามความเห็น		เธอดังเข้าใจนะ เธอดังไม่ว่าอะไรใช่ไหม

เมื่อผู้ชักชวนยอมรับ ควรขอบคุณ เช่น “ขอบคุณนะที่เข้าใจ” แต่ถ้ายังจะพยายามให้ไปให้ได้หรือสบประมาณควร

4. ปฏิเสธซ้ำ	ยืนยันการปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนพยายามจะให้ไปหรือสบประมาณ	ฉันไม่ไปจริง ๆ (พร้อมทั้งเดินออกห่างบอกลา)

ใบความรู้ที่ 2

ตัวอย่างขั้นตอนในการปฏิเสธ

มงคลชวนมะลิไปคุยกันนอกบ้าน

ขั้นตอน	คำอธิบาย	ตัวอย่างคำพูด
1. แสดงความรู้สึกของตนเอง	เป็นการบอกความรู้สึกของตนเองโดยไม่อ้างเหตุผล เพราะเหตุผลถูกโต้แย้งได้ง่าย	“ฉันไม่ออกไปนอกบ้านตามลำพัง”
2. การบอกปฏิเสธ	ตอบปฏิเสธการชวนอย่างชัดเจน เพราะทุกคนปฏิเสธในสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย	“(.....) ขอไม่ไปนะ”
3. การถามความเห็น	เป็นการปฏิเสธด้วยความนุ่มนวล โดยคำนึงถึงความรู้สึกอีกฝ่าย เพื่อรักษาความสัมพันธ์	“(.....)เธอคงไม่ว่าอะไรนะ”

ถ้ามงคลยอมรับให้ตอบขอบคุณ ถ้ามงคลยังเข้าชี้หรืออ้างเหตุผลต่าง ๆ มะลิควรใช้ทักษะในการหาทางออกอีก 3 วิธีคือ

ขั้นตอน	คำอธิบาย	ตัวอย่างคำพูด
4. ปฏิเสธ	ยืนยันการปฏิเสธ ตอกย้ำสิทธิของตนเอง	“ไม่ไปก็ไม่ไปซี ไปก่อนนะ”
5. ต่อรอง	หากิจกรรมที่ดีกว่ามาทดแทน	“ไปอ่านหนังสือที่บ้านมาดี ดีกว่า”
6. ปลัดผ่อน	ยืดระยะเวลาเพื่อให้ผู้ชวนเปลี่ยนความตั้งใจ	“เอาไว้วันหลังค่อยพูดกันใหม่”

3. บัตรงาน

บัตรงาน	
คำชี้แจง	ให้นักเรียนทุกคนภายในกลุ่ม จับคู่เล่นบทบาทสมมติในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้ชักชวนจะตั้งไปทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ 1. ชวนไปเที่ยว 2. ชวนไปงานวันปีใหม่ 3. ชวนไปสวนลั่นจี่ 4. ชวนไปตองเหล้า 5. ชวนให้กินยาบ้า 6. ชวนให้หนีโรงเรียน ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งจะเล่นบทบาทสมมติเป็นผู้ปฏิเสธคำชักชวนตามที่ได้เรียนมาจากเรียนจะผลัดกันเป็นผู้ชวนและผู้ปฏิเสธจนครบทุกคน หลังจากนั้นให้ช่วยกันส่งคู่ที่คิดว่าปฏิเสธได้ดีที่สุดไปนำเสนอหน้าชั้น

แบบทดสอบกิจกรรมที่ 11 ทักษะการปฏิเสธ

ทักษะการปฏิเสธ มีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง.....

.....

.....

.....

.....

.....

บทสำหรับสาธิต

ตัวละคร 2 ตัว คำเป็นผู้ชวน แดงเป็นผู้ปฏิเสธ

สถานการณ์ เหตุการณ์ในวันปีใหม่ คำชวนแดงไปดื่มสุราดังนี้

คำ : ดีใจจังที่เจอนาย วันนี้เราไปดื่มสุราฉลองปีใหม่กันเถอะแดง

ขาว : เราไม่ได้บอกแม่ เอาไว้วันหลังก็แล้วกัน

คำ : ก็ไปบอกแม่นายสิ

แดง : เราเป็นห่วงแม่ วันนี้แม่ไม่สบาย.....ไม่มีใครช่วยงานบ้าน ขอไม่ไปนะ นายคงไม่ว่าอะไรใช่ไหม

คำ : ไม่เป็นไร เราเข้าใจนาย ขอให้คุณแม่หายเร็ว ๆ นะ

แดง : ขอบคุณที่ชวนนะ ไว้โอกาสหน้าคงได้พบกัน

ใบงาน ให้รวมกลุ่มกัน 4 คน วิเคราะห์ การสาธิตการปฏิเสธ ใน 2 ประเด็นคือ

ใบงาน 1

(แผนการสอนเรื่อง “ทักษะการปฏิเสธ”)

ให้รวมกลุ่ม 4 คน วิเคราะห์การสาธิตทักษะปฏิเสธ ใน 2 ประเด็น คือ

1. ทำไมครั้งแรก ยุทธ จึงปฏิเสธ ไม่ได้ผล และต่อมาจึงปฏิเสธ ได้ผล
2. ให้วิเคราะห์บทสนทนา ตามขั้นตอนการปฏิเสธ ดังนี้

ขั้นตอนการปฏิเสธ	บทสนทนา (ที่สาธิต)
1. อ้างความรู้สึกประกอบเหตุผล	.....
2. ขอปฏิเสธ	.....
3. ถามความเห็น	.....

(เวลา 5 นาที)

กิจกรรมที่ 12

เราคือผู้พิชิตปัญหา

วัตถุประสงค์

กิจกรรมนี้มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์การตัดสินใจ แก้ไขสถานการณ์อย่างมีเหตุผล การสื่อสาร รวมทั้งฝึกการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยการให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์จากกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์บางอย่างที่ไม่อาจตัดสินใจได้ 2 ทาง และสามารถใช้ทักษะการแก้ปัญหา นำมาแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนการแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่ได้ถูกต้อง

แนวคิด

ในการดำรงชีวิตประจำวันของคนเราทุกคน จะประสบกับปัญหาต่าง ๆ เสมอ และสถานการณ์บางอย่างที่ไม่ใช่การตัดสินใจ 2 ทางแต่เป็นการเผชิญปัญหาที่หาทางออกไม่ได้ สามารถแก้ไขได้โดยอาศัยหลักการแก้ไขปัญหา 5 ขั้นตอน คือ กำหนดปัญหา กำหนดทางเลือก วิเคราะห์ทางเลือก เลือกรวิธีแก้ปัญหา และหาวิธีแก้ไขข้อเสียที่เกิดขึ้นจากทางเลือกนั้น

เวลาที่ใช้ ประมาณ 3 ชั่วโมง

- สื่อ
1. ใบความรู้ “ขั้นตอนในการแก้ไขปัญหา”
  2. กรณีศึกษา “ปัญหาของสุรพล”
  3. ใบชี้แจง/ใบงาน
  4. ใบความรู้สำหรับครูวิเคราะห์กรณีศึกษา
  5. แบบทดสอบ
  6. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูนำเสนอถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิตประจำวันของนักเรียน
ครู บรรยาย “ขั้นตอนการแก้ไขปัญหา”

ขั้นกิจกรรม

1. ครูอ่านกรณีศึกษา “ปัญหาของสุรพล”
2. มอบหมายงานให้กลุ่ม วิเคราะห์ กรณีศึกษา
3. สุ่มให้ตัวแทนกลุ่ม ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
4. ครูและนักเรียนสรุปแนวทางแก้ไขปัญหตามกรณีศึกษา
5. มอบหมายงานให้กลุ่ม ฝึกแก้ไขปัญหาจากกรณีศึกษาต่าง ๆ จากใบงาน

ขั้นสรุป

1. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้น
2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปขั้นตอนการแก้ไขปัญหา

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนขณะที่เรียน
2. จากการรายงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบแล้วเปลี่ยนกันตรวจ โดยครูเป็นผู้เฉลย

แผนการสอน กิจกรรมที่ 12 “เราคือผู้พิชิตปัญหา”

	องค์ประกอบ PL /กลุ่ม	กิจกรรมการเรียนการสอน	เนื้อหา/สื่อ
E1	1. รู้ชัดเห็นจริง ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	นำเข้าสู่บทเรียน สนทนาถึงเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่ต้องตัดสินใจ - บรรยาย “ขั้นตอนการแก้ปัญหา”	ใบความรู้ ขั้นตอนการแก้ปัญหา
C	ประสบการณ์ กลุ่มใหญ่ (5 นาที)	ครูอ่านกรณีศึกษาเรื่อง “ปัญหาของสุรพล”	กรณีศึกษา
R&D	สะท้อนความคิด/อภิปราย กลุ่ม 4 คน (25 นาที)	- มอบหมายงานให้กลุ่มวิเคราะห์กรณีศึกษา	ใบชี้แจง
C	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	- สุ่มให้ ตัวแทนกลุ่มรายงาน - ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหา	
E2/ A	2. ลงมือกระทำ ประยุกต์แนวคิด กลุ่ม 4 คน (20 นาที)	- มอบหมายงานให้ฝึกแก้ไขปัญหจากกรณีศึกษาต่าง ๆ	- ใบงาน
C	ความคิดรวบยอด กลุ่มใหญ่ (30 นาที)	- ตัวแทนกลุ่มรายงาน ครูสรุป “ขั้นตอนการแก้ไขปัญหา”	

ภาคผนวก

ใบความรู้ “ขั้นตอนในการแก้ไขปัญหา”

ทักษะการแก้ไขปัญหา ใช้สำหรับสถานการณ์บางอย่างที่ไม่ใช่การตัดสินใจ 2 ทาง แต่เป็นการเผชิญปัญหาที่หาทางออกไม่ได้มีหลักในการแก้ไขปัญหา 5 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดปัญหา- เป็นขั้นตอนที่กำหนดให้ชัดเจนว่าจะอะไรคือปัญหาที่แท้จริง
2. การกำหนดทางเลือก- เป็นการกำหนดทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ทั้งหมด
3. วิเคราะห์ทางเลือก-เป็นการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกจากข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ หรือหาเพิ่มเติม
4. ตัดสินใจเลือก- เป็นการตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหาจากทางเลือกต่าง ๆ
5. แก้ข้อเสียของทางเลือก - เป็นการหาวิธีแก้ข้อเสียที่เกิดจากวิธีแก้ปัญหาที่เลือกใช้

กรณีศึกษา “ปัญหาของ สุรพล”

สุรพลเป็นนักเรียนชั้น ป5 แห่งหนึ่ง อาศัยอยู่กับแม่และพี่สาว พี่ชายอีก 2 คนฐานะของครอบครัวยากจน สุรพลอยากได้เงินไปซื้อขนม แต่ไม่กล้าที่จะขอเงินแม่ เมื่อคืนก่อนนอนเขาจึงแอบหยิบเงินในถุงเงินของแม่ไป 100 บาท เพื่อที่จะนำไปซื้อขนม วันนี้สุรพลได้ยินแม่บ่นว่าไม่สบาย แต่แม่ก็อดทนเสมอจะออกไปรับจ้างถางไร่ให้ลุงข้างบ้าน สุรพลรู้สึกผิดและละอายใจมากที่ทำเช่นนั้น สุรพลควรจะหาทางออกอย่างไร

บัตรงาน

ให้นักเรียนรวมกลุ่มกัน 4 คน ร่วมกันแก้ปัญหาจากกรณีศึกษาเรื่อง “ปัญหาของ สุรพล”

โดยการวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามหลักการแก้ไขปัญหา 5 ขั้นตอน ที่ได้เรียนมาแล้วบันทึกลงในแบบฟอร์ม และส่งตัวแทนกลุ่มออกไปรายงานผลหน้าชั้นเรียน

แบบฟอร์มวิเคราะห์กรณีศึกษา กิจกรรมที่ 12 “เราคือ ผู้พิชิตปัญหา”

กรณีศึกษาเรื่อง.....

กำหนดปัญหาปัญหาของ..... คือ.....

กำหนดทางเลือกมี..... ทางเลือก ได้แก่.....

3. วิเคราะห์ข้อดี - ข้อเสียของแต่ละทางเลือก	ข้อดี	ข้อเสีย
1.....	.....	.....
2.....	.....	.....
3.....	.....	.....
4.....	.....	.....

4. ตัดสินใจเลือกทางเลือก ทางเลือกที่ .....ควรตัดสินใจคือ.....

5. หาวิธีแก้ข้อเสียของทางเลือก

ใบงาน

ให้นักเรียนรวมกลุ่มกัน 6-7 คน ร่วมกันวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา จากกรณีศึกษาที่มอบหมายให้ โดยยึดหลักการแก้ไขปัญหาที่เรียนมาแล้ว (โดยใช้เวลา 2-15 นาที) หลังจากนั้นให้ส่งตัวแทนกลุ่ม รายงานหน้าชั้นเรียน (แต่ละกลุ่มใช้เวลา 3 นาที)

กลุ่มนักเรียนหญิง ปัญหาของปราณี

ปราณีเป็นนักเรียนชั้น ป.6 ปราณีถูกคัดเลือกให้ถือป้ายในงานวันกีฬาเยาวชนของหมู่บ้าน แต่ปราณีไม่มีรองเท้าคู่มือใสในวันงาน ปราณีอยากร่วมกิจกรรมมาก แต่ก็ไม่รู้จะทำอย่างไรดี ถ้านักเรียนเป็นปราณี นักเรียนจะแก้ปัญหานี้อย่างไร

กลุ่มนักเรียนชาย ปัญหาของวุฒิ

วุฒิอายุ 12 ปี เรียนอยู่ชั้น ป.5 อาศัยอยู่กับแม่และน้องสาวอีก 2 คน แม่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ไม่มากนัก วันหนึ่ง ในตอนเช้าก่อนออกจากบ้านไปโรงเรียน แม่ให้เงินวุฒิ 300 บาท สำหรับไปซื้อข้าวสารหลังเลิกเรียน แต่วุฒิทำเงินค่าข้าวสารหายไปหมด วุฒิก็คิดว่าจะถูกแม่ตี จึงไม่อยากจะกลับบ้าน วุฒิไม่รู้ว่าควรจะทำอย่างไรดี ถ้านักเรียนเป็นวุฒิ นักเรียนจะแก้ปัญหานี้อย่างไร

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

กิจกรรมที่ ..... เรื่อง.....

ผู้สังเกต.....

กลุ่ม	ความร่วมมือในกลุ่ม(10 คะแนน)	ความสนใจของสมาชิก(10คะแนน)	ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์(10คะแนน)	การนำเสนอผลงาน(10คะแนน)	รวม
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

เกณฑ์การพิจารณาตัดสิน

31 - 40 คะแนน

ดีมาก

21 - 30 คะแนน

ดี

11 - 20 คะแนน

พอใช้

1 - 10 คะแนน

ควรปรับปรุง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล

นางอินทนิษฐ์ มั่งเงิน

วัน เดือน ปี เกิด

11 พฤษภาคม 2501

สถานที่เกิด

จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2535

ปริญญาตรี สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล

สถานที่ทำงาน

พ.ศ.2537 - ปัจจุบัน

เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน 6 ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยสาธารณสุข
อำเภอ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่